

Asennetutkimus
ammattikorkeakouluopiskelijoiden
suhtautumisesta venäläisyyteen, vapaa-ajan
järjestötoimintaan ja Suomi-Venäjä-Seuraan

Repo, Liisa

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Kerava

Asennetutkimus ammattikorkeakouluopiskelijoiden
suhtautumisesta venäläisyyteen, vapaa-ajan järjestö-
toimintaan ja Suomi-Venäjä-Seuraan

Liisa Repo
Matkailun koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2010

Liisa Repo

Asennetutkimus ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautumisesta venäläisyyteen, vapaa-ajan järjestötoimintaan ja Suomi-Venäjä-Seuraan

Vuosi 2010 Sivumäärä 55

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja oli Suomi-Venäjä-Seuran Etelä-Suomen piirijärjestö. Työ on tutkielma, jonka päätarkoitus on selvittää kyselylomakkeen avulla nuorten suhtautumista venäläisyyttä, järjestötoimintaa ja Suomi-Venäjä-Seuraa kohtaan. Suomi-Venäjä-Seura kaipaa jatkuvasti uusia jäseniä seuraansa, ja erityisesti nuorten kiinnostusta haluttaisiin lisätä. Opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa seuralle tietoa, jota voidaan myöhemmin hyödyntää jäsenhankinnassa sekä toiminnan kehittämisessä ja suuntaamisessa nuorille.

Tutkimus sisältää sekä teoreettisen että empiirisen osion. Teoreettinen viitekehys keskittyy kuvaamaan Suomi-Venäjä-Seuraa, venäläisiä sekä heidän tapakäyttäytymistään, kulttuurieroja ja -yhteneväisyyksiä Suomen ja Venäjän välillä, sekä suomalaisten asenteita venäläisiä kohtaan ennen ja nyt. Tämän lisäksi teoriaosuus käsittelee median Venäjä-uutisointia, ennakkoluuloja ja rasismia, asenteiden muuttamista sekä järjestöjen tilannetta nykypäivänä.

Tutkimuksen kohteena olivat Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat. Kysely lähetettiin noin 8 000 ihmiselle Toukokuussa 2010, ja siihen vastasi 989 henkilöä. Vastausprosentti oli 12,4 %. Kaikki vastaukset otettiin mukaan tutkimukseen. Vastaukset koottiin ja analysoitiin E-lomake ja Excel-ohjelmien avulla. Tutkimus oli pääosin kvantitatiivinen, mutta avointen kysymysten analysoimisessa käytettiin lisämetodina myös kvalitatiivista sisällönanalyysia.

Tulokset osoittivat, että Suomi-Venäjä-Seura on nuorille tuntematon. Suurin osa vastanneista ei osannut kuvailla seuran tarkoitusta oikein. Tutkimuksen mukaan opiskelijat olivat kiinnostuneita löytämään uusia harrastuksia, mutta aktiivinen toimiminen kansalaisjärjestöissä oli hyvin harvinaista. Ainoastaan urheiluseurojen asema vaikuttaisi olevan vakaa Laurean opiskelijoiden keskuudessa. Opiskelijat matkustaisivat mielellään Venäjälle tai opiskelisivat venäjän kieltä. Asenteet venäläisiä kohtaan olivat keskimäärin neutraaleja, mutta yksilöiden välillä erot olivat merkittäviä. Vastaukset olivat ylipäätään hyvin värittyneitä ja tunteenomaisia. Negatiivisimmin venäläisiin asennoituivat ne henkilöt, jotka olivat asuneet Itä- tai Kaakkois-Suomessa lähellä Venäjän rajaa tai työskennelleet asiakaspalvelijoina venäläisille turisteille. Yleisesti ottaen turistit ja rikkaat venäläiset eivät olleet kovin pidettyjä suomalaisnuorten keskuudessa. Myönteinen suhtautuminen venäläisiin oli voimakkaampaa niillä, jotka olivat matkustaneet Venäjällä tai jotka tunsivat useita venäläisiä.

Tutkimuksen tuloksista voidaan päätellä, että Suomi-Venäjä-Seuran kannattaa suunnata toimintaansa opiskelijanuoriin, sillä opiskelijoilla on jo ennestään paljon kontakteja venäläisiin ihmisiin. Suomi-Venäjä-Seuran tulisi erityisesti lisätä kulttuurista toimintaansa sekä Venäjän kielikursseja ja matkoja saavuttaakseen nuorten kiinnostuksen. Esimerkiksi jokin mukava kokemus seuran tapahtumasta, voisi saada nuoret sen toimintaan mukaan.

Tämä tutkimus pääsääntöisesti tukee aiemmissa tutkimuksissa saatuja tuloksia. Suomi-Venäjä-Seuran toiveesta opinnäytetyön julkistamisen jälkeen järjestetään kevät-talvella 2011 tutkimustuloksia sekä Suomi-Venäjä-Seuran toimintaa käsittelevä luentotilaisuus Laurean tai muun oppilaitoksen tiloissa.

Asiasanat: asenteet, venäläiset, Suomi-Venäjä-Seura, järjestöt, opiskelijat

Liisa Repo

Attitude Research among Students of University of Applied Sciences. Attitudes toward Russians, Civic organizations and Finland-Russia Society.

Year	2010	Pages	55
------	------	-------	----

The employer of this thesis was a civic organisation Finland-Russia Society's District organisation of Southern Finland. The work is treatiselike and its main purpose is to investigate by questionnaire the young adults attitudes towards Russians, organizational activities and Finland-Russia Society. Finland-Russia Society needs constantly new members. Especially the young people are desired to the organisation. The thesis provides information about students for Finland-Russia Society which can be utilized with initiation, enhancement of operations and directing the action towards youth.

The study includes both a theory section and an empirical section. The theoretical framework is focused on Finland-Russia-Society, Russians, Russian customs, the differences and similarities between the cultures of Finland and Russia and Finnish attitudes towards Russians formerly and now. The theory part also deals with media reportages concerning Russians, prejudice and racism, attitude change and the state of civic organisations today.

The targets of the research were the students of Laurea University of Applied Sciences. The inquiry was implemented in May 2010 and sent to approximately 8 000 people. The questionnaire was answered by 989 people. The response rate was 12,4 %. All the answers were included to the research. The researcher collected the answers for summary with E-form and Excel programs. The enquiry consisted both multiple choice and open questions. The study was mainly based on a quantative method, but a qualitative content analysis is also used with the analysis of some open questions.

The results proved that Finland-Russia Society is unknown among the young people. The majority of the answerers had problems with describing the operations of the organisation. The students were interested in finding new hobbies, but the activity in a civic organisation was uncommon. Only sport clubs are largely in a stable state among Laurea students. Students would willingly travel to Russia or study Russian language. Attitudes towards Russians were averagely neutral, but between individuals the differences were large. Answers were very coloured and fervent. Those who had lived in the southeast Finland or had worked as a customer servant had the most negative image of Russians. In general the tourists and wealthy Russians were not much liked among the Finnish youth. A positive attitude was stronger with those who had travelled in Russia or who knew several Russians.

According to the results Finland-Russia Society should direct their operations towards students, since the students have many contacts with Russian people. The Finland-Russia Society should increase the cultural part of the operation. Also Russian travels and language courses in Russia should be sustained in order to achieve the students' interest. A pleasant experience of an event advertised in media would probably get youth join the association.

This research mainly substantiates the results gained in previous researches. Finland-Russia Society will organize an event, such as lecture, as a consequence of this thesis in spring 2011. The organisation's operations and the results of this survey will be introduced there.

Key Words: attitudes, Russians, Finland-Russia Society, civic organizations, students

Sisällys

1 Johdanto	7
2 Suomi-Venäjä-Seura	7
2.1 Tehtävänä moniarvoisuuden ja suvaitsevaisuuden edistäminen	7
2.2 Tulevaisuuden painopisteet	8
2.4 Seuran historia ja sen ideologinen painolasti	8
2.5 Nykytilanne, kohti aitoa kansalaisjärjestöä	9
3 Suomalaisten vapaa-ajan vietto ja järjestöinnostuneisuus	10
3.1 Vapaa-ajan merkitys suomalaisille	10
3.2 Järjestöjen haasteet	10
3.3 Nuorten motivoiminen järjestötoimintaan	11
4 Venäläisyyden määritelmiä	12
4.1 Isovenäläisyys kansan hallitsevana kulttuuriperinteenä	12
4.2 Voiko venäläisyyttä ymmärtää?	13
4.3 Venäläisyyden myytti historiassa	14
4.4 Suomalaisten suhtautuminen venäläisyyteen 1900-luvulla	15
4.5 Median leimaa-antava uutisointi	16
5 Venäläisiin kohdistuvat asenteet ja niiden muuttaminen	17
5.1 Venäläiset Suomessa	17
5.2 Kulttuurierot ja yhteneväisyydet Suomen ja Venäjän välillä	19
5.3 Venäläisten kokemuksia suomalaisista	20
5.4 Kansojen välinen eriarvoisuus: ennakkoluuloja ja rasismia	21
5.6 Asenteiden muuttaminen	22
6 Tutkimuksen toteutus	23
6.1 Tutkimuksen kohderyhmän ja menetelmän valinta	23
6.2 Tutkimusmenetelmät	25
6.3 Kyselylomakkeen rakenne	26
6.4 Tutkimuksen luotettavuus	27
7 Tutkimuksen tulokset	28
7.1 Taustakysymykset	28
7.2 Järjestöinnostuneisuus	29
7.3 Mielikuvat venäläisyydestä	32
7.4 Suomi-Venäjä-Seura	39
8 Tutkimusanalyysi	42
8.1 Järjestöinnostuneisuus	42
8.2 Mielikuvat venäläisyydestä	43
8.3 Suomi-Venäjä-Seura	46
8.4 Kehitysideoita Suomi-Venäjä-Seuralle	46

9 Lopuksi	48
Lähteet	49
Kuvat	52
Liitteet	53

1 Johdanto

Oma kiinnostukseni Venäjää, venäjän kieltä ja venäläisyyttä kohtaan ohjasi aihepiirin valintaa. Kun sain Suomi-Venäjä-Seuran Etelä-Suomen piirijärjestön toiminnanjohtaja Taru Linnan kiinnostumaan yhteistyöstä kanssani, sovimme tapaamisen ja kehitimme yhdessä Tarun ja projektisihteeri Kirsi Lindroosin kanssa kaikkia osapuolia innostavan ja hyödyttävän opinnäytetyöaiheen. Suomi-Venäjä-Seura kaipaa jatkuvasti uusia jäseniä seuraansa, ja erityisesti nuorten kiinnostusta järjestötoimintaan haluttaisiin lisätä. Koska olen itse kytköksissä ammattikorkeakouluun ja sen kautta tuhansiin opiskelijaikäisiin nuoriin ihmisiin, päätimme suunnata tutkimuksemme heihin. Opiskelijat on helppo tavoittaa sähköpostin avulla, sillä kaikilla on ainakin periaatteessa yhtäläinen mahdollisuus Laurean sähköpostin käyttöön. Kouluilta löytyvät yhteiset atk-tilat, joita opiskelijat voivat käyttää koulun myöntämien tunnuksien avulla sähköpostin käyttöön. Vaikkakin opiskelijat saattavat olla melko homogeeninen ryhmä ikänsä ja koulutusasteensa vuoksi, valitsemalla Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat kohderyhmäksi, on mahdollista saada läpileikkaus eri-ikäisiin, eri alojen ja alueiden ihmisiin.

Tämä opinnäytetyö on eräänlainen ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskuudessa tehty asennetutkimus. Työn tarkoituksena on tutkia suomalaisten mielikuvia venäläisyydestä, sekä ymmärtää asennoitumisessamme vaikuttavia tekijöitä. Tässä tutkimuksessa venäläisyyden käsite on hyvin avoin, sillä esimerkiksi kyselyn vastaajille sitä ei määritellä millään tavoin. Venäläisillä ihmisillä tarkoitetaan siis yhtäläillä Suomen sekä Venäjän kansalaisuuden omaavia maahanmuuttajia, matkailijoita, venäjänkielisiä entisen Neuvostoliiton asukkaita sekä muita kansalaisuudeltaan venäläisiä, jotka asuvat esimerkiksi Venäjällä.

Tutkimus tuottaa tietoa Suomi-Venäjä-Seuralle nuorten suhtautumisesta järjestöön ja sen toimintaan. Seura saa työn kautta myös tietoa nuorten harrastuksista ja kiinnostuksista, jota se voi hyödyntää esimerkiksi kehittäessään Venäjälle suuntautuvia matkojaan, tai suunnitellessaan erilaisia tapahtumia pääkaupunkiseudulle ja miksei muuallekin Suomeen. Suomi-Venäjä-Seura toimii kansalaisjärjestönä maidemme keskinäisiä ennakkoluuloja torjuen ja pyrkien lisäämään ystävällisyyttä ja ystävyyttä kansojemme välillä. Oma tavoitteeni on tämän työn kautta nostaa esiin samankaltaisia asioita, eli torjua ennakkoluuloja lisäämällä tietoa ihmisten parissa, ja sen kautta rakentaa ymmärrystä kulttuurimme välille.

Suomi-Venäjä-Seura tulee hyödyntämään opinnäytteeni tuloksia jäsenhankintakeinoissa, toiminnan suuntaamisessa nuorille sekä Laurea-paikkakuntien paikallisyhdistystensä aktivoimisessa. Seuran paikallisyhdistykset sijaitsevat lähellä Laurean eri toimipisteitä, joten yhteys aluetoiminnan aktivoimiseen on luonnollinen. Suomi-Venäjä-Seuran toiveesta työn hedelmänä myös järjestetään kevät-talvella 2011 tutkimustuloksia sekä Suomi-Venäjä-Seuran toimintaa käsittelevä luentotilaisuus Laurean tai muun oppilaitoksen tiloissa. Tätä tilaisuutta varten

etsin seuralle yhteyshenkilöitä, jotka voivat olla Suomi-Venäjä-Seuran apuna käytännönjärjestelyjen helpottamiseksi oman valmistumiseni jälkeen.

Tutkimuksen perusjoukkona olivat Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat. Kyselyn vastaanottaneita oli yhteensä noin 8000 ihmistä. Tutkimukseen otettiin mukaan koko toteutunut otos eli 989 henkilöä. Tutkimustapa oli pääosin kvantitatiivinen, ja vain osittain kvalitatiivinen. Kvalitatiivisen osuuden analysoimiseen käytettiin sisällönanalyysia. Tutkimustiedot kerättiin huhti-toukokuun 2010 aikana E-lomake-ohjelmalla rakennetulla kyselylomakkeella, joka sisälsi avoimia ja monivalintakysymyksiä.

Työn teoreettisessa osiossa käsitellään Venäjää, venäläisiä ihmisiä ja venäläistä tapakulttuuria, suomalaisten suhtautumista venäläisiin lähihistoriassa ja nykyään, median Venäjäuutisointia, ennakkoluuloisuutta ja rasismia, asenteiden muuttamista, maiden välisiä eroja ja yhteneväisyyksiä, Suomi-Venäjä-Seuran toimintaa ja historiaa, järjestötoimintaa yleensä sekä nuorten vapaa-ajanviettoa ja suhtautumista järjestöihin.

2 Suomi-Venäjä-Seura

2.1 Tehtävänä moniarvoisuuden ja suvaitsevaisuuden edistäminen

Suomi-Venäjä-Seura on koko maanlaajuinen ystävyysseura, jonka pyrkimys on edistää Suomen ja Venäjän kansalaisten välistä ystävyyttä ja yhteistyötä. Seuran toiminta on hyvin monipuolista. Se esimerkiksi tekee erilaista kulttuuri-, ympäristö- sekä talousyhteistyötä Suomessa ja Venäjällä sekä tuottaa ja välittää suhteiden kehittämistä tukevia palveluita. Se on asiantunteva vaikuttaja niin paikallisesti kuin suhteissaan Euroopan unioniin. Seura on eräänlainen toimintakanava kenelle tahansa Venäjältä kiinnostuneelle kansalaiselle tai yhteisölle. Esimerkiksi Suomeen Venäjältä suuntautuva kansalaistoiminta hyödyntää sitä toimintaympäristönään. Nuorille Suomi-Venäjä-Seura tarjoaa mahdollisuuden kansainvälisyyteen, keskusteluun sekä rikastuttavaan, maailmankuvaa avartavaan vapaa-ajan toimintaan. Kansalaistoiminta, projektit sekä seuran tuottamat palvelut ovat Suomi-Venäjä-Seuran toiminnan painopisteitä. Sen korkeatasoisiin palveluihin kuuluu muun muassa Venäjän tuntemuksen ja osaamisen edistäminen, kulttuuriyhteistyö, erikoismatkailu ja rajan ylittäminen, tieto- ja asiantuntijapalvelut, tapahtumat, viestintä ja järjestöpalvelut. Seura haluaa toimia avoimena ja läpinäkyvänä kansalaisjärjestönä, jonka toiminta on iloista, yhteisöllistä, luotettavaa ja laadukasta. (Suomi-Venäjä-Seuran toimintastrategia 2007.)

Suomi-Venäjä-Seura on kansalaisjärjestö, jossa on 15 000 vapaaehtoista ja 150 - 180 perusosastoa viidessä eri piirijärjestössä ympäri Suomea. Piirijärjestöillä on oma palvelutoimisto, jossa toimii palkattu henkilöstö. (Suomi-Venäjä-Seuran toimintastrategia 2007.) Järjestötoi-

minnan perustana ovat sen jäsenet eli paikallisosastojen aktiiviset ihmiset. Seuralla on maksavia henkilöjäseniä yhteensä 12 463. Tämän lisäksi on 229 vapaa ja kunniajäsentä sekä 413 yhteisöjäsentä. Jäsenyyden ja seuran uusiutumisesta kertoo paljon se, että jopa kaksi kolmasosaa henkilöjäsenistä on liittynyt seuraan 2000-luvulla. (Suomi-Venäjä-Seuran toimintasuunnitelma 2010.) Etelä-Suomen piirijärjestön eri paikkakuntien paikallisosastoja on noin kolmekymmentä. Helsingistä löytyy esimerkiksi Helsingin yliopiston, Kallio-Vallilan, Käpylän, Malmin, Länsi-Helsingin ja Ruoholahden osastot. Etelä-Suomen piirin toimisto sijaitsee Haapaniemenkadulla Merihaassa. (Suomi-Venäjä-Seura 2010.)

2.2 Tulevaisuuden painopisteet

Strategia kaudella 2008 - 2011 Suomi-Venäjä-Seura pyrkii uudistamaan organisaationsa kaikkia tasoja. Osastot pyritään pitämään aktiivisina ja osastoverkoston kehitetään. Yhteisöllisyyttä tuetaan jäsenien kesken valtakunnallisella tapaamisella. Jäsenhankinta on ensisijaisen tärkeää, erityisesti pääkaupunkiseutu on tässä mielessä haasteellinen. Nuorten kiinnittymistä ja osallistumista seuran toimintaan haluttaisiin lisätä. Yhtälailta venäläisten jäsenten määrää haluttaisiin kasvattaa. Viralliset jäsenhankintakampanjat järjestetään joka toinen vuosi, mutta jäsentietoa pyritään välittämään kaiken muunkin toiminnan yhteydessä. Jo olemassa olevia jäsenyyksiä pyritään syventämään. Suurissa kaupungeissa aiotaan lisätä teemaosastoja ja muissakin osastoissa vahvistaa Seuran tunnettuutta. (Suomi-Venäjä-Seuran toimintastrategia 2007.)

Etelä-Suomen piirin syksyn 2010 ohjelmistoon kuuluu muun muassa retki venäläisyyteen (tutustumista Helsingin venäläiseen arkkitehtuuriin, nähtävyyksiin, historiaan ja kulttuuriin), venäläinen ruoanvalmistuskurssi, keskustelukerhoja suomen ja venäjän kielillä, laulukerho ja matkailuiltoja. Muita seuran tänä syksynä järjestämiä tapahtumia ovat esimerkiksi Kino Lokakuu: venäläisen elokuvan festivaali, suomalais-ugrilainen rock-kiertue ja venäläiset joulumarkkinat. (Suomi-Venäjä-Seura 2010.)

2.4 Seuran historia ja sen ideologinen painolasti

Toukokuussa 1940 perustettu Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seura eli SNS-seura on Suomi-Neuvostoliitto-Seuran ja siitä seuranneen Suomi-Venäjä-Seuran edeltäjä. Suomen ja Neuvostoliiton rauhan ja ystävyyden seuran toiminta oli hyvin poliittisesti väritettyä ja jäsenistö koostuikin lähinnä kokonaan kommunisteista, jotka pyrkivät parantamaan Suomen ja Neuvostoliiton välejä. Seura protestoi voimakkaasti sosiaalidemokraatteja ja hallitusta vastaan esimerkiksi järjestämällä mielenosoituksia, ja sen jäsenmäärä nousi muutamassa kuukaudessa 35 000:een. Seuran yhtenä tavoitteena oli rikkoa suomalaisten yksimielisyyttä ja maanpuolustustahto Neuvostoliiton hyväksi. Toimintaa jatkui vain noin puoli vuotta, sillä

tuomioistuimen päätöksellä sen kumouksellinen toiminta päätettiin lakkauttaa jo saman vuoden lopussa. 1944 jatkosodan jälkeen perustettiin Suomi-Neuvostoliitto-Seura, joka muistutti perinteiltään edeltäjänsä, mutta jonka poliittinen puoluejakauma oli huomattavasti laajempi kuin aiemmin. (SNS-seura 2002.)

Suomi-Neuvostoliitto seuraan kuului parhaina vuosinaan (1970-luvulla) jopa yli 100 000 jäsentä. Sen julkaisemia lehtiä olivat SNS-lehti 60-luvulle saakka, Maailma ja me 1968 - 1992 sekä Maailma ja me -lehden kanssa samaan aikaan aloitettu Seuratieto. Seuran toimintaan kuului stipendien järjestäminen opiskelijoille Neuvostoliiton yliopisto- ja korkeakouluihin. Organisaatiolla oli kansalaisjärjestötoiminnassa Suomen ulkopoliitikalle tärkeä rooli. Sen jäsenistöön kuului aktiivinen vasemmisto, mutta myös porvaristoa. Seuran nauttima rahallinen valtionapu oli merkittävä Suomi-Neuvostoliitto-Seuralle. (Suomi-Neuvostoliitto-Seura 2010.)

2.5 Nykytilanne, kohti aitoa kansalaisjärjestöä

Suomi-Neuvostoliitto-Seura joutui suureen kriisiin Neuvostoliiton hajottua. Seuran nimi vaihdettiin ensin Suomen ja Venäjän Kansojen Seuraksi ja sittemmin Suomi-Venäjä-Seuraksi. Näiden muutosten seurauksena suuri osa seuran jäsenistä katosi. Tästä huolimatta Suomi-Venäjä-Seura tahtoi yhä jatkaa kansalaisjärjestötoimintaa naapurisuhteiden luomiseksi. Ideologisesta painolastista haluttiin kuitenkin eroon ja uudistuminen aloitettiin melko nopeasti. Seuraan sai liittyä kuka tahansa Venäjistä kiinnostunut. Samalla pyrittiin kuitenkin arvostamaan vanhoja jäseniä. Seuralle oli yhä kovaa tarvetta, nimenomaan aitona kansalaisjärjestönä ilman poliittista taakkaa, minkä suuntaan jatkuvasti liikuttiin. Seuralle kuului jopa valtiovallan asioita, joita virkamiesten omalta taholtaan olisi ollut vaikea hoitaa. (Talvitie 2005, 14 - 15.)

Suomi-Venäjä-Seuran puheenjohtaja Heikki Talvitien (2005, 14 - 15) mukaan on selvää, että suomalaisessa yhteiskunnassa on negatiivisia käsityksiä niin venäläisistä kuin myös Suomi-Venäjä-Seurasta, sen historian, mutta myös suomalaisten ja venäläisten erilaisuuden vuoksi. Talvitie uskoo kuitenkin, että Seuran toiminta voi vaikuttaa näihin mielipiteisiin, ja rikastuttaa Suomen ja Venäjän kanssakäymistä. Seura on tärkeä Venäjä-toimija Suomessa ja tekee mielellään yhteistyötä halukkaiden kanssa, joita on onneksi myös riittänyt. Talvitien näemyksen mukaan Venäjän turvallisuudelle ei ole hyvä luoda uhkia, vaan maidemme suhteita tulisi vakauttaa entisestään. Suomen tulisi varoa toistamasta menneisyyden virheitä Venäjän kanssa.

Suomessa toimii yli 100 ystävyysseuraa, jotka omalta osaltaan ovat merkittäviä kolmannen sektorin toimijoita ja Suomi-kuvan luojia. Ystävyysseuroilla on paljon yhteiskunnallisestikin tärkeitä aspekteja kuten ystävyys- ja kulttuurisuhteiden ylläpitäminen, kielen ja kulttuurin vahvistaminen sekä kansalaistason kontaktit ympäri maailman. Pienen Suomen yksi suuri etu

on esimerkiksi laaja kielitaito, jota juuri ystävyysseurat pyrkivät vaalimaan. Tämän lisäksi myös kulttuurien tuntemus on tärkeää kansainvälistyvässä maailmassa. (Gunn 2009.) Ulko- maankauppaliiton entinen johtaja Reino Gunnin (2009) mielestä ystävyysseuroissa on paljon käyttämätöntä voimavaraa yhteiskunnan kannalta. Hän ehdottaisikin lisäämään ja kehittämään yhteistyötä ja dialogia viranomaisten ja järjestöjen välillä, jotta järjestöjen ainutlaatuista ja asiantuntevaa tietämystä voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän.

3 Suomalaisten vapaa-ajan vietto ja järjestöinnostuneisuus

3.1 Vapaa-ajan merkitys suomalaisille

ISSP:n ja tilastokeskuksen toimesta on tutkittu suomalaisten vapaa-ajan toimintoja esimerkiksi vuonna 2007. Tutkimuksessa todetaan, että vapaa-ajan merkitys suomalaisille on suuri. Kolmasosa suomalaisista koki vapaa-ajan kiireiseksi. Vapaa-ajan puute olikin selvästi suurin este käyttää aikaansa mieluisalla tavalla. Tutkimuksessa käy ilmi, että kansa on hyvin televisiokeskeistä (74 % katsoo päivittäin). Sen lisäksi kolmasosa käyttää päivittäin tietokonetta ja Internetiä. Tietokoneen ja Internetin käyttöä ei tosin ollut havaittavissa iäkkäämmillä ihmisillä. (Zacheus 2008, 57 - 59.)

Suurimmalle osalle ihmisistä varsinkin liikunta ja urheilu olivat suuri nautinnon antaja vapaa-ajalla. Vähintään kolme kertaa viikossa liikkumista harrasti 46 %. Tärkein syy tähän oli henkisen ja fyysisen terveyden ylläpitäminen. Yhdistysten toimintaan osallistuminen olikin usein juuri liikunta- ja urheilujärjestöihin liittyvää. Niiden parissa kulutti vähintään kerran viikossa aikaansa yli kymmenesosa vastaajista. Ystävien tapaaminen on yleisempää alle 25-vuotiailla. Sen sijaan sukulaisten merkitys korostuu yli 65-vuotiailla. Musiikin kuuntelu (51 % joka päivä) on yleisempää kuin esimerkiksi lukeminen (29 % useita kertoja viikossa). Ostoksilla kävi neljäsosa suomalaisista useita kertoja viikossa. Jopa 84 % sanoo käyvänsä ainakin joskus jossakin kulttuuritapahtumassa (näyttely, teatteri, konsertti). Korkeasti koulutetut ovat aktiivisempia kulttuurin kuluttajia. Kulttuurielämyksissä käy muita useammin hyvätuloinen henkilö. Lukeminen on suositumpaa ikääntyneiden ja naisten keskuudessa kuin nuorten ja miesten. (Zacheus 2008, 57 - 59.)

3.2 Järjestöjen haasteet

Erilaisia järjestöjä ovat esimerkiksi urheiluseurat tai liikuntajärjestöt, ammattiliitot, partio, opiskelija- tai koululaisjärjestöt, oppilaskunta, harrastuskerhot, uskonnollisen yhteisön lapsi- tai nuorisotoiminta, hyväntekeväisyysjärjestöt, avustusjärjestöt tai vammaisjärjestöt, luonnonsuojelu- tai ympäristöjärjestöt, koulun- tai oppilaitoksen kerhot, ihmisoikeus- tai rauhanjärjestöt, poliittiset järjestöt sekä maanpuolustus- tai reserviläisjärjestöt (Myllyniemi 2009,

39). Nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan, 45 % 10-29-vuotiaista suomalaisnuorista kuuluu ainakin yhteen järjestöön. Heistä viikoittain järjestötoiminnassa mukana olevia on hieman alle puolet. Konkreettiseen toimintaan (esimerkiksi jalkapalloseuran harjoituksiin) osallistuvia on vielä tätäkin vähemmän, ainoastaan kolmasosa vastanneista. Lähes puolet tutkimukseen vastanneista nuorista kuitenkin kokee epämukavana vapaa-ajan viettämisen osana jotain järjestötoimintaa, eritoten jos se edellyttää liittymistä johonkin yhdistykseen. Kriittinen suhtautuminen järjestöihin onkin noussut 2000-luvulle tullessa. Osallistumisaktiivisuus, samoin kuin itse järjestöjen määrä Suomessa on kääntynyt laskuun. (Myllyniemi 2009, 169.)

Aktiivisten järjestöjen toiminnan yleinen haaste on järjestökiinnostuksen hiipumisen ohella myös väestön keski-ikänsä nousu. Lähivuosina ongelman odotetaan yhä kasvavan entisestään, mikä johtaa siihen, että uusia toimijoita kaivataan järjestöihin todella kipeästi. (Niemi & Renvall 2006, 107.) Järjestöjen painopiste nuorten keskuudessa on siirtymässä kohti organisoimatonta, vapaamuotoisempaa, yksilöllisempää sekä pienprojekteihin keskittyvää toimintaa. Järjestöön kiinnittyminen on nuorelle harvemmin yhteiskunnallinen päätös. Toimintaan lähteminen on pikemminkin mielihalu, jota tehdään omien intressien pohjalta, ja sen vuoksi, että halutaan löytää jokin mukava harrastus. (Myllyniemi 2009, 34.)

Pojat ja tytöt ovat yhtäläillä järjestökiinnittyneitä, mutta poikien aktiivisempi rooli hieman korostuu konkreettisen tason toiminnassa. Alle 15-vuotiaat kokevat järjestöt vanhanaikaisina ja ovat siten vähiten kiinnostuneita järjestöistä, kuitenkin vanhetessa kiinnostus selkeästi kasvaa. Vaikka iän myötä kiinnittyminen järjestötoimintaan kasvaa, osallistumisaktiivisuus silti harvenee. Maantieteellisesti tai paikkakunta-kohtaisesti erot järjestöissä mukana olemisessä eivät ole suuria, mutta keskusta-alueilla asuminen vaikuttaa selkeästi aktiivisuuden kasvamiseen positiivisesti. Perheet, joissa on lapsia, kuten myös korkeakouluopiskelijat, kuuluvat kyllä järjestöihin, mutta osallistuvat vain harvakseltaan sen toimintaan. Poliittisesti oikea ja vasen eivät erotu toisistaan järjestöihin kuulumisessa. Molemmat ääripäät ovat vähemmän järjestökiinnittyneitä kuin ne, joilla on poliittisesti keskivaiheisempi näkemys. (Myllyniemi 2009, 34 - 38.)

3.3 Nuorten motivoiminen järjestötoimintaan

Nuorten motivoiminen mukaan järjestöihin vaatii uudenlaisia keinoja. Entisenlaiselle perinteiselle sitoutumiselle on löydettävä uusia joustavampia muotoja. Mediaa voisi hyödyntää toiminnan uudelleen suuntaamisessa, sillä se on vahva vaikuttamisen kanava nuorille. Median vaikutus on kaksisuuntainen. Se antaa tietoa ja toisaalta sen avulla voi itse ajaa asiaansa eteenpäin eli jakaa informaatiota muille. Yleisö on kuitenkin tänä päivänä erittäin kriittistä. (Juvonen 2006, 80 - 82.)

Juvosen tekemässä tutkimuksessa käsiteltiin kansainvälisellä tasolla aktiivisten nuorten osallistumisen taustoja. Tutkimuksen tuloksista ilmeni, että suurin aloittamisen syy aktiivinuorten keskuudessa on vaikuttamisenhalu. Seuraavaksi eniten motivaatiota saatiin jostakin yhteiskunnallisesta asiasta tai ongelmasta sekä ystävistä. Aikuisten suhteen ystävien merkitys motivoijana on vähäisempi kuin nuorilla. Sen sijaan aikuisiin on vaikuttanut usein jokin lähipiirin ihminen, kuten opettaja tai vanhemmat. (Juvonen 2006, 77 - 78.)

Osallistumiskynnystä määrittelee esimerkiksi se, kokeeko yksilö osallistumisen olevan tärkeää. Sen lisäksi riittävä tieto osallistumistavoista, omien kykyjen ja osallistumisresurssien arviointi sekä usko omiin kykyihin ja vaikuttamismahdollisuuksiin vaikuttavat järjestöaktiivisuuteen. Anne Colbyn mukaan moraaliseen ja yhteiskunnalliseen toimimiseen tarvitaan perusmotivaatiota, moraalista ja yhteiskunnallista ymmärrystä sekä käytännön toiminnan taitoja. Olennaisia ovat myös vuorovaikutus- ja viestintätaidot, kuten myös yksittäisestä järjestöstä riippuvat muut erityistaidot. Siinä vaiheessa, kun nuori saadaan mukaan, hänen toimintaansa osallistumiseen ja siinä pysymiseen vaikuttavat vielä useat asiat. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi sisäpiirin avoimuus, kunnioituksen tunteen kokeminen järjestössä ja mahdollisuus vaikuttaa toimintaan kykyjen ja mielenkiinnon mukaan. Yhtä kaikki, tärkeintä lienee se, että osallistuminen on mielekästä. (Laitinen 2006, 85 - 89.)

4 Venäläisyyden määritelmiä

4.1 Isovenäläisyys kansan hallitsevana kulttuuriperinteenä

Venäläisyys ei ole ainoastaan geeni-, rotu-, kieli- ja kulttuuritekijöitä, vaan paljon enemmän. Se on yhdistelmä historiaa, maata, kansaa ja sen mentaliteettia, moraalisia arvoja, kulttuuria, uskontoa, yhteiskuntarakenteita ja perinteitä. Venäläisyyttä on yhtäläillä Tšaikovskin Joutsenlampi-esitys Bolšoi-teatterissa kuin venäläisen jatkuvasti epäkuntoisen toiletin omi-naishaju. Venäläisyys on sitä, mitä Venäjällä voi nähdä, haistaa, tuntea ja kuulla, se on venäläisten päätöksiä, ratkaisuja ja valintoja omassa ympäristössään. Se on äärimmäistä arvoituskellisuutta ja eksotiikkaa. Venäläisyyttä kuvataan usein toiseutena, esimerkiksi verratessa länsimaihin eli itseän. Venäläistä sielua kuvataan usein avaraksi. Venäläisessä sielussa on nähtävissä maan äärettömyys ja rajattomuus, sen laajuus, loputtomuus ja muotoutumattomuus. (Seppänen 2002, 21 - 23.)

Venäjän maa on suuri. Maantieteellisesti suurin ulottuvuus idästä länteen on 9000 km ja etelästä pohjoiseen 400 km. Aikavyöhykkeitä on 11. Neuvostoliiton jälkeinen nykyinen Venäjä sijaitsee osittain Euroopassa ja osittain Aasiassa. Suurin osa maan pinta-alasta on kuitenkin Aasian puolella. Venäjä on laajentunut historian saatossa vähitellen. Juuri muodostumistansa takia se on alun perin ollut monikansallinen maa. Osittainen sulautuminen on tapahtu-

nut ainakin turkkilais-tataarilaisten, suomalais-ugrialaisten ja monen muun kansan kanssa. Vaikka Aasia on huomattavasti suurempi osa Venäjää (raja on perinteisesti sijainnut Uralvuoriston kohdalla, mutta maan määrittäminen sen mukaan on kuitenkin epämääräistä), suurin osa maan asukkaista asuu Euroopan puoleisessa osassa. (Vihavainen 2006, 9 - 13.)

Kaiken kaikkiaan Venäjällä asuu yli 160 kansaa. 2002 vuoden väestölaskennan mukaan etnisiä venäläisiä on 116 miljoonaa ja sen lisäksi yli miljoonan ihmisen kansoja lasketaan olevan kuusi. Tästä seuraa, että Venäjän kansojen kieliperheitäkin on luonnollisesti useita: indoeurooppalainen, altailainen, kaukasialainen ja uralilainen. (Vituhnovskaja 2006, 70.) Venäjän kieli kuuluu indoeurooppalaiseen kieliperheeseen, josta se haarautuu slaavilaiseksi kieleksi. Slaavilaisia kieliä on venäjän lisäksi muun muassa ukraina, valkovenäjä, puola, tšekki, slovakki, sorbi, serbia, kroaatti, bosnia, makedonia, sloveeni ja bulgaria. (Mustajoki 2006, 22 - 23.) Venäjän kansojen moninaisuus johtaa siihen, että uskonnot ovat moninaisia. Perinteisen ortodoksisuuden lisäksi, maassa on muitakin suuria uskontoja kuten katolinen ja luterilainen kristinusko, islam, buddhalaisuus ja juutalaisuus. (Vihavainen 2006, 22 - 23.)

Venäjän väestön yhtenäisestä kansanperinteestä on melko mahdoton puhua. Venäläisyydestä puhuttaessa, puhutaankin usein isovenäläisyydestä. Isovenäläiset ovat niin sanottuja nykyvenäläisiä. Isovenäläisyys on siis maan hallitseva kulttuuriperinne. Venäläiset ovat maan kansa, venäjän kieli maan puhuttu kieli ja venäläinen kulttuuri ja kansanperinne sitä valtakulttuuria, jota usein kutsumme venäläisyydeksi. Tämä venäläisyys on silta eri kansojen välillä. Mikäli kaksi eri ei-venäläisen kansan edustajaa tapaavat ja keskustelevat Venäjällä, he hyvin todennäköisesti puhuvat venäjän kieltä ja noudattavat venäläisen kulttuurin käyttäytymisnormistoa. (Vituhnovskaja 2006, 70.)

4.2 Voiko venäläisyyttä ymmärtää?

Venäjän arvoitusta on tutkittu ja analysoitu pitkään. Eräs neuvostoyhteiskunnan ymmärtämiseen pyrkinyt läntinen tutkimustiede oli nimeltään sovjetologia. Sen avulla esimerkiksi Dmitri Mihejev kuvasi venäläisyyden ymmärtämisen ongelmia seuraavilla tekijöillä: maan laajuus, väestönrakenne, kirjava uskonnollinen ja kulttuurinen rakenne, infrastruktuurin kehous, pitkät etäisyydet ja huonot liikenneyhteydet, keinotekoisesti luodut asenteet ja mielipidemuurit sekä liian suuri määrä muuttujia. (Seppänen 2002, 33.) Venäläisten ristiriitaisuutta kuvaamaan ja selittämään on olemassa muitakin eri teorioita. Se, ettei venäläisillä ole ollut taloudellista tai hengellistä aloitteellista vapautta, on Alexandr Boronjevin mukaan syy siihen, että venäläiset ihmiset ovat alkaneet keksiä kiertoteitä saavuttaakseen sosiaalista statusta maassaan. Useiden filosofien ja historioitsijoiden yleinen näkemys on, että Venäjän asema lännen ja idän välissä on aiheuttanut kansalle tyypillisen kulttuurin kirjavuuden. Yleisesti siis uskotaan lännen kansojen aatteiden omaksumisella olleen voimakas vaikutus idän kristilliseen

kansaan. Toisin sanoen, venäläisen sielun ajatellaan olevan sekoitus länttä, itää, eurooppalaisuutta, bysanttilaisuutta ja aasialaisuutta. (Seppänen 2002, 248.)

Venäjän maantieteellisten tosien asioiden kuten pohjoisen sijainnin ja maan laajuuden valossa on paljon spekuloitu luonnon vaikutusta venäläiseen yhteiskuntaan ja ihmisen psyykeen. Kylmyys, pitkät talvet, pitkät välimatkat ja maiseman avaruus ovat tällaisia asioita. Välimatkojen on epäilty edistäneen vallan keskittymistä joillekin tietyille alueille. Osa maatalouden ongelmistakin liittyy edellä mainittuihin maantieteellisiin seikkoihin. Venäjällä on paljon vaikeasti, suorastaan mahdottomasti saavutettavia luontoalueita ja erämaita. Nämä alueet ovat Venäjälle kuitenkin suuri rikkaus. Toisaalta taas taloussyyt ovat lisänneet tämän kaltaisten alueiden hyödyntämisoperaatioita eli luonnon riistoa. Luonnonrikkauksia, kuten öljyä ja kaasuja Venäjällä on suurissa määrissä. (Vihavainen 2006, 19.)

Kuten aiemmin on todettu, venäläisestä kansallisidentiteetistä puhuminen on monin tavoin ongelmallista. Jos venäläisyyden määrittäminen on lähtökohtaisesti jo hankalaa, kuinka ylipäätään on mahdollista ymmärtää sen monitahoisuutta. Venäjä on federaatio, jonka suuri etninen moninaisuus on maan entisten imperiumin aikojen perintöä. Näin ollen sen identiteetikään ei rakennu tavallisen kansallisvaltion lailla. Venäläisyyttä voi kuitenkin lähestyä tarkastelemalla nykyvenäläisyyttä ja sen ilmiöitä. (Hellberg-Hirn 2006, 137.)

Mikäli ihminen pyrkii täydellisesti ymmärtämään venäläisyyttä, siihen tarvitaan maan tuntemista ja kokonaisvaltaista eläytymistä sen elämään. Erityisen tärkeää on osata venäjän kieltä, sillä sen hallitseminen syventää ymmärrystä venäläisyyden monimuotoisuudesta. Venäjän kieli olisi hyvä hallita edes niin, että pärjää itseksensä käytännön tilanteissa ja pystyy seuraamaan paikallista mediaa. Venäjää oppii tuntemaan asumalla siellä, tai vielä paremmin, tekemällä vuosikautia töitä venäläisten kanssa Venäjällä. Ville Ounaskarin oppi on, että yhdistämällä mielenkiinnon, ymmärtämisen ja myötäelämisen, saavuttaa menestymisen. Tarkoitus on siis keskittyä kokemukseräiseen päättelyyn yrittäessä ymmärtää venäläisyyttä. Ensiarvoisen tärkeää on osoittaa riittävää mielenkiintoa venäläisiä kohtaan, sillä silloin venäläinen itsekin suhtautuu henkilöön avoimemmin. Tällaiseen avoimempaan keskusteluun on mahdollista päästä ilman hyvää kielitaitoa. Toisaalta venäläisen aitous ja esteettömyys tulee esiin ainoastaan hänen omalla kielellään. Tämä siitäkkin huolimatta, että venäläinen olisi kielitaitoisesti lahjakas ja kommunikoi jollakin toisella kielellä taitavasti. (Seppänen 2002, 40 - 43.)

4.3 Venäläisyyden myytti historiassa

Jo 1500-luvulla Euroopassa suhtauduttiin venäläisyyteen russofobisesti, eli ryssänpelolla. Venäläinen toiseus oli havaittavissa erilaisuutena ja salaperäisyytenä, joka sai eurooppalaiset kuvailemaan venäläisiä mitä kielteisimmin sanakääntein. Venäläisten kerrottiin olevan esi-

merkiksi petollisia, kesyttömiä, irstaita, juoppoja ja oppimattomia laumasieluja. Todellinen tieto oli kuitenkin tuohon aikaan vielä vähäistä, ja liikemiesten ja muun matkailun tuloksena mielikuva sai myöhemmin monipuolisempia ja realistisempia muotoja. Venäläisen kirjallisuuden 1800-luvun klassikkokirjailijoiden, joihin kuuluu muun muassa Tolstoi, Dostojevski ja Tšehov, teosten liikkua kohti Länsi-Eurooppaa, alettiin venäläisiä ja venäläisyyttä ymmärtää myös sivistyneisyyden kautta. (Seppänen 2002. 27 - 30.)

Ranskalainen Madame De Stael kirjoitti 1800-luvun alussa matkakertomuksistaan Venäjällä. Näillä kertomuksilla oli suuri vaikutus raadollisen Venäjäkuvan pehmenemiseen ja miellyttävämmän kansakuvan syntymiseen. Yhä hänkin silti kuvaili venäläisiä negatiivisin sanakäantein. Hän muun muassa sanoi kansan olevan intohimoisesti väkevää ilman kykyä tukahduttaa tunteitaan tai taipumustaan väkivaltaan. Hänen mukaansa venäläisissä on paljon tietämättömyyttä ja kontrasteja ja vähän moraalialta toisaalta ylenpalttinen vieraanvaraisuus on yhtä yleistä kuin varastaminen. (Seppänen 2002. 27 - 30.)

4.4 Suomalaisen suhtautuminen venäläisyyteen 1900-luvulla

Idän uhka ja maanpuolustuksen ensiarvoisuus olivat käsitteitä, jotka tunnettiin Suomessa, ja tunnustettiin kaikissa sosiaaliluokissa, koko 1930-luvun ajan. Näin ollen 30-luvun lopussa syttynyt eurooppalainen sota ei tullut Suomelle suurena yllätyksenä. Neuvostoliiton ja Suomen välillä käydystä talvisodasta lopulta muotoutui suomalaisille ja suomalaisuudelle hyvin merkittävä historiallinen peruskokemus, joka on ohjailut tähän päivään asti mielikuvaa venäläisistä. Aiempi maailmasotien välissä koettu venäläinen viholliskuva ikään kuin täytyi ja sai oikeutuksensa talvisodan jälkeen. Suomen oma kuva ainoastaan vahvistui ja enemmistö kansasta sai sodalta lahjaksi yleisen katkeruuden ja lujaan istutetun ryssävihan. (Vihavainen 2004a, 331 - 332, 338.)

Suomessa on sodan jälkeisenä aikana pidetty täysin selvänä sitä, kuka oli sodan aloittaja ja syyllinen. Sen kummempia tutkimuksia ei asiasta kaivattu. Ajan kuluessa erinäisissä teoksissa alettiin kuitenkin esitellä Venäjän kannalta lieventäviä asianhaaroja. Talvisodan uudelleenarviointi alkoikin mahdollisesti juuri 50-luvulla J. K. Paasikiven muistelmateoksesta, jossa hän pohdiskeli ja toi esille kritisointia Venäjän, mutta myös Suomen politiikkaa kohtaan.

50-luvun lopulla ja 60-luvun alussa alkoikin välittyä uudenlaista näkemystä Venäjältä muun muassa suurten ikäluokkien radikaalinuorison keskuudessa. Ajateltiin, että Suomen neuvostovastainen toiminta oli provosoinut naapuriamme. Viholliskuvan purkaminen alkoi ja huipentui yhdistyessään kommunistiseen ja uusvasemmistolaiseen näkemykseen 60-luvun lopulla. 70-luvulla tällaiset neuvostomyönteisemmät näkemykset sodasta olivat jo täysin omaksuttuja ainakin kulttuuriradikaalien keskuudessa. Tämä oli nähtävissä niin suomalaisessa taiteessa kuin joukkoviestimissäkin. (Vihavainen 2004b, 396 - 397.)

Neuvostoliiton arvostelu nousi taas esiin 70-luvun lopulla, jolloin taistolaisuuskin alkoi hiipua. Koko sodan jälkeisenä aikana, aina 80-luvulle saakka, historian tutkimuksia tai yleisesityksiä Venäjästä ei ollut suomeksi käännettyinä tai suomalaisten tekeminä. Vasta 80-luvun puolivälissä ilmestyivät ensimmäiset suomenkieliset Venäjän historiasta kertovat kirjat. Tätä ajankohtaa voidaan pitää eräänlaisena paluuna normaalitilaan, tutkimuksellisenä ja normaalina suhtautumisena Neuvostoliittoon ja Venäjään. Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen 1990-luvulla myyttejä alettiin purkaa ja Venäjätutkimus sitä mukaa kiihtyä. 2000-luvulla teoksia julkaistaan jo vuodessa useita. Itse asiassa Venäjä-teema on todella alkanut kiinnostaa ihmisiä 2000-luvulla. Suomen ja Venäjän väliltä poistui Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen eräänlainen poliittinen jännite, joka loi Venäjä-suhtautumiseen osittain avoimuutta, osittain rajua Neuvostoliittokritiikkiä, mutta joka vasta nyt voitiin tuoda esille. Suomalaisten suhtautuminen venäläisyttä kohtaan on muuttunut viime vuosisadalla paljon. On päästy kiihottomampaan tilaan, jossa vastapuolen viholliskuva on riisuttu ja, jossa Suomen identiteetti ei ole enää niin riippuvainen Venäjä-suhteestamme. Asioita pystytään nykyään tarkastelemaan ilman kärjistettyjä ideologioita lähtökohtia. (Vihavainen 2004b, 406 - 410.)

4.5 Median leimaa-antava uutisointi

Suomalaisen median kuva venäläisistä ei ole kovin hienovarainen. Se syyllystyy stereotyyppiin yleistyksen ja leimaavaan uutisointiin venäläisten suhteen. Venäläisistä rakennetaan ikään kuin homogeeninen ryhmä, jossa yksilöllisyys häivytetään. Itse asiassa suomalainen media on jo pitkään, kylmän sodan ajalta asti, syyllystynyt esittämään venäläisistä hyvin yksinkertaistettua kuvaa kansalle. Esimerkiksi venäläiset naiset ovat joutuneet kärsimään etenkin prostituutioon viittavasta leimasta. On tavallista, että jokin Venäjä-aiheinen filmi tai ohjelma visualisoi otsikon niin, että teksti on kirjoitettu suurin punaisin kirjaimin mustalle taustalle. Tämä luo automaattisesti mielleyhtymän kommunismista ja anarkismista, tai esimerkiksi Neuvostoliiton lipusta, mikä on itsessään hyvin vahva ideologisesti väritynyt tunnusmerkki. Tällainen viestinnän keino liittyy nykyajan venäläiset leimallisesti osaksi historiaa, vaikka he itse ovat siihen täysin syyttömiä. Helena Jerman huomauttaa kuitenkin ohjelmatarjonnan monipuolistuneen verratessaan vuosia 1999 - 2005 vuosiin 2006 - 2008. (Jerman 2009, 97 - 101.)

Stereotypiat eivät ole vielä kukaan täysin kadonneet mediasta. Tiedotusvälineissä esimerkiksi käytetään paljon sanaa *vallata* sellaisissa yhteyksissä, jossa venäläiset matkustavat Suomessa. Venäläiset esimerkiksi valtaavat tavarataloja tai venäläiset bussit valtaavat rautatieaseman. (Jerman 2009, 97 - 101.) Venäjäkeskusteluun täytyisi saada monivivahteisuutta. Median rooli on ongelmallinen, sillä tutkijoilta odotetaan lyhyitä, nasevia kommentteja ja toimittajat itse välttelevät moniselitteisiä ja monimutkaisia selontekoja yleisölle. Tällöin historialliset taustat eivät välity tarvittavissa määrin niille, jotka mediaa seuraavat. (Jerman 2009, 104.)

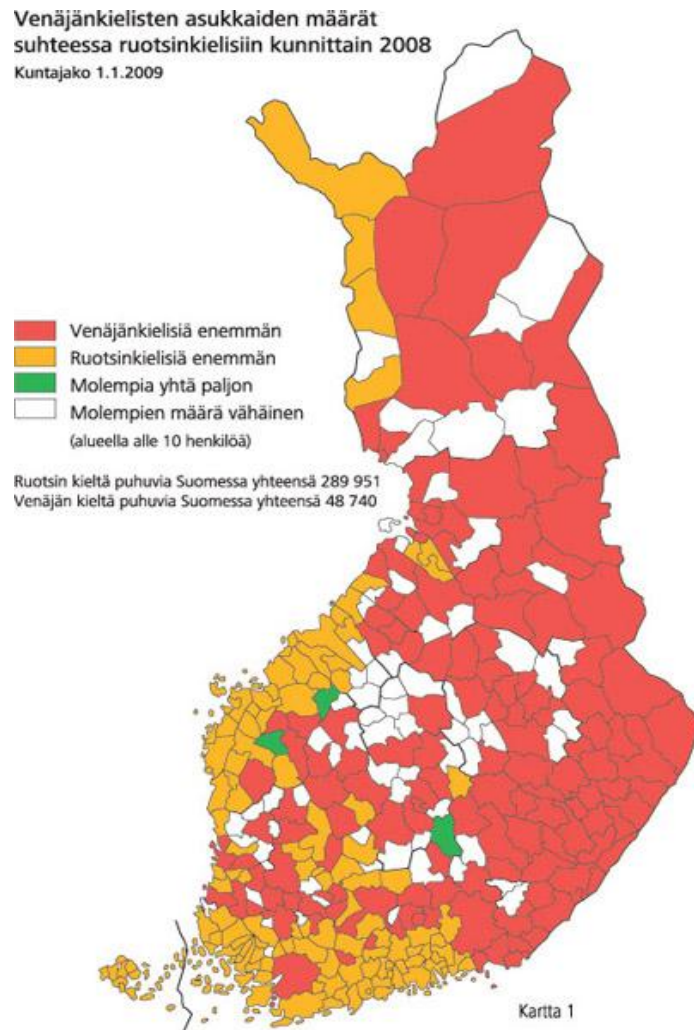
5 Venäläisiin kohdistuvat asenteet ja niiden muuttaminen

5.1 Venäläiset Suomessa

Ulkomaalaisten määrä alkoi kasvaa merkittävästi Suomessa vasta 1990-luvulla. Tuolloin turva- paikkojen hakeminen yleistyi ja inkerinsuomalaisten paluumuutto entisen Neuvostoliiton alu- eelta sallittiin. Neuvostoliiton hajoaminen oli yksi huomattava ulkomaalaisten määrää Suo- messa kasvattanut tilanne. 90-luvun alkuvuosina Suomi oli koko Euroopan alueella suhteelli- sesti eniten ulkomaalaisia vastaanottava maa, vaikkakin ulkomaalaisväestömme oli tuolloin huomattavan pieni. (Nieminen 2004.) Tilastokeskuksen mukaan äidinkielenä venäjää puhuvia on Suomen väestöstä jo 49 000. Mikäli kasvu jatkuu samanlaisena, 2020-luvun alussa määrä ylittää sadan tuhannen rajan. Ennätysvauhti kasvun suhteen tapahtui vuonna 2008, mutta ny- kylaman odotetaan hidastavan kasvua lähivuosien aikana. (Alanen 2009.)

Läpileikkaus Suomessa asuvien venäläisten ryhmästä on hyvin moninainen. On emigrantteja, maahanmuuttajia, pakolaisia, paluumuuttajia ja venäjänkielisiä ihmisiä. On niin sanottuja vanhoja ja uusia venäläisiä. (Jerman 2009, 97.) 1800- ja 1900-luvulla Suomeen muuttaneiden venäläisten jälkeläisiä kutsutaan vanhavenäläisiksi. Näiden niin kutsuttujen vanhavenäläisten määrää on hankala mitata, mutta arvioitu määrä on alle 5 000 henkilöä. (Joronen & Salonen 2006, 19.) Sen lisäksi, että Suomessa asuu paljon venäjänkielisiä ihmisiä, maassa käy suuri määrä venäläisiä turisteja. Suomi on venäläisille länsimaiden ykköslomakohde, mutta nykyään myös loma-asuntokohde. Saapuville venäjänkielisille on tärkeää kertoa Suomesta. Yhtälailla suomalaisten on venäläisiä kohdatessaan tärkeä ymmärtää ne elinolosuhteet, jotka venäläisiin ihmisiin ovat vaikuttaneet ja yhä vaikuttavat. (Mustajoki & Protassova 2009, 413.)

Venäläiselle on tyypillistä suhtautua lämmöllä omaan kotimaahansa. Yhteisöllisyyden ja isän- maallisuuden tunne on voimakas, ja äiti-venäjän arvostelijaa ei katsota hyvällä. Matkustelles- saan tai asuessaan ulkomailla venäläiset perustavat nopeasti omia kollektiiveja. Suomessakin tämä on nähtävissä hyvin järjestäytyneenä venäläisenä siirtokuntana. (Seppänen 2002, 158.) Itse asiassa paine saada venäjänkieliset tv-uutiset esimerkiksi Yleisradion ohjelmistoon on jo kova. Todennäköisesti ensi vuosikymmenellä Suomi saa myös ensimmäisen venäläisen kansan- edustajan Arkadianmäelle. Lisäksi on syytä pohtia venäjän kielen aseman nostamista ruotsin- kielen rinnalle kouluissa. Tästä onkin käyty kiivasta keskustelua mediassa ainakin kuluneen vuoden aikana. Itse asiassa ruotsin ja venäjän kielen puhujat ovat keskittyneet eri alueille Suomessa. Ruotsalaisia on merkittävässä määrin enemmän kuin venäläisiä, mutta siitä huoli- matta venäjä on laajemmalti puhuttu kuin ruotsi. Venäläiset asuvat maan keski- ja itäosissa, kun taas ruotsalaiset länsi- ja eteläosissa. (Alanen 2009.)

KUVA 1. Venäjänkielisten asukkaiden määrät suhteessa ruotsinkielisiin kunnittain 2008 (Tilastokeskus 2009).

Venäläisille on suunnattu jo oma radiokanava Radio Sputnik, omat lehdet kuten Spektr tai Venäjän kauppatie ja omia järjestettyjä harrastuskerhoja. Syksyllä 2009 Helsinkiin perustettiin Helsingin ensimmäinen venäläinen yökerho. Club Imperia on auki lauantaisin ja toimii kohtaamispaikkana sekä venäläisille, että venäläisille ja suomalaisille. Siellä voi luoda uusia kontakteja ja parhaimmillaan klubi poistaa ihmisten välisiä ennakkoluuloja. Club Imperian mediasuhteista vastaavan Arni Soinion mukaan venäläiset kaipaavat enemmän sosiaalista kanssakäymistä arkielämäänsä. (Obolgogiani 2009, 21.) Näiden lisäksi venäläisille on Suomessa oma kirjakauppa Ruslania Books Oy (Suomi-Venäjä-Seura 2010).

5.2 Kulttuurierot ja yhteneväisyydet Suomen ja Venäjän välillä

Suomalaiset ja venäläiset eroavat toisistaan esimerkiksi lainkuuliaisuudessa. Suomalaiset ovat hyvin lainkuuliaista kansaa, venäläiset taas sitä vastoin eivät. Tämä perustuu Venäjän historialliselle perinteelle, jossa laillisuuden, perustuslaillisuuden ja kansanvaltaisuuden käsitteet ovat olleet vieraita. Itsevaltiut on aina johtanut Venäjää ja sen käskyt ovat kulkeneet yli lakien. Venäläiset eivät yksinkertaisesti luota valtioon ja sen lakeihin. Suomalaisten olisi hyvä ymmärtää, että venäläisten lainkäytäntö ja -tulkinta on paljon väljempää kuin suomalaisten, sillä he usein kokevat venäläiset kieroiksi ja epärehellisiksi. Suhtautuminen valheisiin ja totuuteen on hyvin erilaista Venäjällä kuin Suomessa. Silti ei voida sanoa, että suomalaisten tapa toimia olisi jotenkin oikeampi verrattuna venäläisten tapaan. Lait Venäjällä ovat uusia, puutteellisia ja osin ristiriitaisia. Venäläinen ei siis varsinaisesti pyri rikkomaan lakia, mutta jos laki on mahdoton noudattaa, se kierretään. Esimerkiksi lahjonnalla voidaan kiertää lakia. Lakien aiheuttama epäluottamus lisää harmaata taloutta. On laskettu, että vähintään kolmannes Venäjän elinkeinotoiminnasta kiertää verottajan. Veroja maksetaan vain osittain. Tietynlainen moraalinen tyhjiö, joka on syntynyt epäluottamuksesta puolueen johtajiin, on aiheuttanut rikollisuutta sekä korruptiota myös miliisijoukoissa. On siis ymmärrettävä kuinka koko järjestelmä toimii täysin eri tavalla kuin Suomessa on perinteisesti totuttu. (Buuri & Ratschinsky 2000, 19 - 25.)

Venäläisiä määritellessä usein mainitaan seuraavanlaiset kulttuuriset arvot; itsevaltiut, ortodoksisuus ja kansallisuus. Venäläinen on yhteisön jäsen. Yhteishenki, hengenheimolaisuus ja ryhmänä toimiminen ovat osa Venäjän ideologiaa, jolla he tukevat omaa verkostoansa. Työpaikat saadaan suhteiden avulla ja perhe, sukulaiset, ystävät sekä tuttavat ovat kaikki läheisiä ja tärkeitä, ja heistä pidetään todella huolta. Venäläinen tulee lähelle, koskettaa toista ja rakastaa olla ihmisten seurassa. Suomalaiset taas pitävät yksinolosta ja yksityisyydestä, ja ovat enemminkin urakeskeisiä kuin perhekeskeisiä. Mikäli suomalainen saa mahdollisuuden tutustua venäläisiin, hän usein toteaa, että he ovat vieraanvaraisia, avoimia ja ystävällisiä päällimmäisen kuorensa alla. (Buuri & Ratschinsky 2000, 30 - 37.)

Suomalaiset ovat kommunikointityyliltään vaatimattomia. Venäläiset itse asiassa kokevat tämän epäkohteliaana, sillä he taas ovat suurieleisiä ja eläväisiä, eivätkä lainkaan vaatimattomia. Venäläiset puhuvat paljon ja ovat vilkkaita, he vastaavat kysymykseen pitkällä selityksellä, toisin kuin stereotyyppinen suomalainen. Venäläiset puhuvat, nauravat, itkevät ja juhlivat yhdessä kovaäänisesti. He ovat äkkipikaisia ja lyhytjänteisiä ja muuttavat mielialaansa jatkuvasti. Venäläisten suurpiirteisyys näkyy aikakäsityksessä ja sotii vastaan suomalaisten täsmällisyyskäsitystä. Suomalaisille tärkeä perusarvo on rehellisyys ja näin ollen suomalaiset puhuvat suoraan ja tarkoittavat mitä sanovat. Ole hyvä ja anteeksi eivät kuulu sanavarastoon yhtä luonnollisesti kuin muissa kulttuureissa se kuuluu. Venäjällä näitä sanoja taas käytetään pal-

jon. Venäläinen sielu on tunteellinen ja taiteellinen. He ovat tulisia ja äärimmäisiä, spontaaneja ja raivokkaita. (Buuri & Ratschinsky 2000, 30 - 37.)

Venäjällä venäläisille yleisesti tuttuja suomalaisia asioita on olemassa muutamia. Suomesta Venäjälle on rantautunut muun muassa Viola-juusto ja letkajenkka. Suomalaisen työn laatu on arvostuksessa Venäjällä, vaikkakin tuotteet ovat siellä hyvin kalliita. Aikojen saatossa Venäjälle on rantautunut muutama suomenkielinen sana ja suomalainen sauna. Suomalaisilla ja venäläisillä on itse asiassa yhteneväisyyksiä myös musiikkimauissa. Venäläistulkitsijat laulavat Laura Voutilaisen musiikkia, samoin kuin Laura itse laulaa paljon venäläissävellyksiä. Suomalaisesta tango- ja iskelmämusiikista löytyy tutut venäläisromanssilaululle tyypilliset melankoliset melodialinjat. Myös muussa musiikissa on yhteneväisyyksiä juuri melodisten mieltymysten vuoksi. (Parikka 2007, 310 - 313.)

5.3 Venäläisten kokemuksia suomalaisista

Siinä missä suomalaiset ihmettelevät venäläisten tapoja, myös venäläiset ihmettelevät suomalaisten tapoja. Kulttuuri- ja käytöseroja on paljon. Suomalainen pukeutumistyyli on yksi näkyvimmistä eroista, etenkin naisia vertaillessa. Suomalaiset pukeutuvat mukavasta, ei kauneidenkaipuisesti, minkä venäläiset selittävät välinpitämättömyydellä ja ottavat sen vastaan jonkinlaisena loukkauksena. Kun suomalaiset lausuvat sanan "venäläinen", venäläiset aistivat sen halveksivan sävyn. Suomalaisnainen kiittelee pienistäkin asioista jatkuvasti ja vielä vilpittömästi suoraan silmiin katsoen, kun taas venäläinen nainen ottaa kohteliaisuuden itsestäänselvyytenä, eikä kiittele samaan tapaan. Suomalaisissa häiritsevää venäläisille on ilmeettömyys ja pitkät tauot puheiden välissä. He kokevat keskustelewansa muumion kanssa, sillä venäläisille tyypilliset vitsit ja anekdootit puuttuvat suomalaisten puheista kokonaan. Suomalaiset koetaan hieman omahyväisinä ja kykenemättömiä nauramaan itselleen. Venäjän kulttuurissa keskustelut ovat räikeitä, kun taas Suomessa ihmiset välttelevät kannanottoa ja väittelyjä. Silti voidaan ajatella suomalaisuuden olevan etu Venäjällä vierailtaessa, sillä venäläisten perusasenne suomalaisia kohtaan on erittäin myönteinen. (Parikka 2007, 321 - 322.)

Suomella on eräänlainen kompleksi Venäjästä, joka saa suomalaiset jatkuvasti pohtimaan omaa rooliaan Venäjän rinnalla. Venäläiset sitä vastoin eivät liiemmin suomalaisten tekemisiä ihmettele. Venäjälle Suomi on pieni, rauhallinen ja ongelmaton naapuri. Venäjän länsiosien asukkaat, eli Pietarin ja Moskovan alueen ihmiset, tuntevat Suomen ehkä jollakin tavoin, mutta todellisuudessa suuri osa venäläisistä ei tiedä maiden edes sotineen keskenään. (Parikka 2007, 310.)

Suurella maalla riittää naapureita, ja Venäjällä niitä on Suomen lisäksi jopa 13. Suhteet näihin naapurivaltioihin eivät ole kovinkaan lämpimät tai ongelmattomat. Suomen rooli tässä

ison itänaapurin vierellä saattaa epäilyistä huolimatta olla melko hyvä, ainakin Venäjän näkökulmasta, sillä poliittisesti Suomi on naapurilleen niin uskollinen, ettei näkyvästi hypi sen silmille. Kääntöpuoli tälle asialle on, että vaikka Suomi olisikin Venäjän mielestä hyvä naapuri, Venäjä on Suomelle paljon haasteellisempi tapaus kuin Suomi sille. Esimerkiksi tavara- ja henkilöliikenteeseen itärajalla kohdistuva rahastus ja muuttuvat määräykset Venäjän liike- maailmassa ovat kansalaisille rasite. Suomalaisten tarvitsee rekisteröityä Venäjälle mentäessä, mutta venäläisten ei tarvitse tehdä niin Suomessa. Suomalaiset tarvitsevat sen lisäksi myös kutsun, jotta voivat hankkia pakollisen viisumin ja matkustaa Venäjälle. Muitakin päänvaivoja löytyy, kuten pääsylippumaksut Venäjällä. Suomessa hinnat ovat kaikille samat, mutta Venäjällä ulkomaalainen maksaa moninkertaisen hinnan paikallisiin verrattuna. (Venäjän aika 2009, 70.)

Venäläiset vitsailevat suomalaisten ja virolaisten hitaudesta. He myös näkevät suomalaisissa laskelmoinnin ja käytännöllisyyden perikuvan. (Parikka 2007, 313.) Tyypillisin ja leimautavin suomalaisuuteen liittyvä asia Venäjällä on kuitenkin näyttelijä Ville Haapasalo, joka on useaan kertaan näytellyt venäläisissä elokuvissa suomalaista. Mielikuvia venäläisten nuorten keskuudessa eniten on muokannut klassikkoelokuva "Metsästyksen kansalliset piirteet", jossa Ville näytteli yksinkertaista, mutta järkevää suomalaista miestä. Perinteisen venäläisnuorison käsitys suomalaisuudesta pohjautuu tiedotusvälineiden, elokuvien, vitsien ja kirjallisuuden maailmaan. Meidät nähdään melko alkeellisina, kylminä ja kummallisina. Siitä huolimatta, venäläisten perusasenne on meitä kohtaan parempi kuin esimerkiksi läheisiä Baltian maan asukkaita kohtaan. Suomalainen on 2000-luvulla tehdyn venäläisen opiskelijatutkimuksen mukaan pitkä, vaalea ja vanttera sekä rauhallinen, hidas ja vaitonainen. Suomalaisten vähäeleisyys koetaan venäläisten vastakohtana. (Parikka 2007, 317 - 318.)

5.4 Kansojen välinen eriarvoisuus: ennakkoluuloja ja rasismia

Rasismi on kuvitelmiin sarja, jossa nähdään jokin tietty ihmisryhmä toista ryhmää ylivoimaisempana, niin kulttuurisesti, moraalisesti kuin älyllisestikin. Rasisti uskoo ylivoimaisten ominaisuuksien periytyvän sukupolvesta toiseen. Suomessa joka neljäs henkilö uskoo ainakin osittain toisten kansojen olevan toisia älykkäämpiä. Nuorten poikien asenteet vaikuttavat kaikista huolestuttavimmilta. Suomalaisten suhtautuminen on myönteistä esimerkiksi inkerinsuomalaisia, anglosakseja ja pohjoismaalaisia kohtaan ja huolestuttavan negatiivista somaleita ja venäläisiä kohtaan. Kaikista kielteisimmät asenteet löytyvät maaseudulla asuvien nuorten miesten keskuudesta, joilla on vähiten kontakteja maahanmuuttajiin. Tutkimusten perusteella rasistisia asenteita lisäävät eniten alhainen koulutustaso ja vähäiset kontaktit maahanmuuttajiin. (Liebkind 2001, 171 - 173.) Suomalaisten enemmistöllä ei ole henkilökohtaisia kontakteja maahanmuuttajiin. Mielikuvat rakennetaan mediasta ja huhupuheista. (Jaakkola 2009, 73.)

Inna Latiseva (2010, 234) toteaa Suomen olevan mahdollisesti paratiisi jollekin, mutta ei venäläiselle. Muiden maiden asukkaista moni saattaa pitää Suomea jopa paratiisina, sillä esimerkiksi hyvä ja toimiva sosiaaliturva ja maan vauraus tekee elämästä helpompaa siellä kuin monessa muussa maassa. Suomalaiset kuitenkin kohtelevat venäläisiä ihmisiä toisen luokan kansalaisina. Esimerkiksi Espanjassa asuvat venäläiset eivät ajattele Venäjässä olevan mitään erityistä vikaa, toisin kuin Suomessa asuvat venäläiset kokevat häpeänä, eli eräänlaisena rysäkopleksina omat venäläiset juurensa. Suomi on hyvä maa, mutta onko niin, että se on sitä vain suomalaisille. Vaikka Suomessa olisi runsaasti asuintilaa pienen väestötiheytensä vuoksi, silti maassa asuu vain vähän ulkomaalaisia, suomalaisten osuuden ollen jopa 98 %. (Latiseva 2010, 226 - 227.)

Koulussa ja työelämässä suomenvenäläiset kohtaavat tänäkin päivänä negatiivisia asenteita ja ryssittelyä. Oppilaille on melko normaalia vältellä venäjän kielen puhumista julkisissa tilanteissa, sillä pelko joutua sen seurauksena epämuksuviin tilanteisiin on olemassa. (Jerma 2009, 97.) Tilanteen helpottamiseksi voitaisiin esimerkiksi venäläisiltä maahanmuuttajilta itseltään kysyä, miten he haluaisivat sosiaaliset ja kulttuuriset asiansa hoitaa. Myös media voisi käsitellä tämän kaltaisia asioita enemmän. (Jerma 2009, 104.)

5.6 Asenteiden muuttaminen

Ennakkoluuloisia ajatuksia ei voida ajatella kumottavan vain asiallisten argumenttien avulla. Erityisesti julkinen väittely antaa rasistiselle ihmiselle väylän tuoda esiin lisää ennakkoluuloisten sanomaa. Asenteen ytimeen on hankala vaikuttaa keskustelulla ja tiedolla. Vaikka ennakkoluulot saataisiin älyllisesti nujerrettua, tunnetasolla ne eivät silti häviä mihinkään, vaan tilalle ainoastaan syntyy uusia uskomuksia korvaamaan vanhoja. Vaikutusmahdollisuudet ovat huomattavasti paremmat, mikäli henkilöllä ei ole voimakkaita asenteita mihinkään suuntaan. Rasmin leviämisen estämisen heihin tulisiikin pitää ensiarvoisen tärkeänä. Erityisesti nuorten parissa on todettu omaan ryhmään mukautumisen olevan tärkeää. Jos jokin henkilö tällaisessa sisäryhmässä osoittaa myönteisyyttä joltain muuta ryhmää kohtaan, tämä saattaa kutsua muitakin sisäryhmäläisiä seuramaan henkilön esimerkkiä. Interventio on menetelmä, jonka avulla asenteita tai käyttäytymistä pyritään muuttamaan. Prosessi koostuu kahdesta asiasta: myönteisen mallin etsiminen (jokin henkilö, roolimalli tai mielipidejohtaja, johon voi samaistua) ja ympäristön sosiaalinen tuki. Vaikutuksen vahvistamiseen, voidaan käyttää joukkotiedotusta, kuten painettuja lehtiä. (Liebkind & McAlister 2001, 158 - 161.)

Etnisten suhteiden parantuminen Suomessa riippuu siitä, voittaako järki järjettömät pelon ja vihan tunteet. Pelosta pääsee oppimalla maahanmuuttajista lisää ja havaitsemalla monilla suomalaisilla olevan maahanmuuttajia ystävinään. Päättämällä ja samaistumalla toisiin, vaikkakaan henkilöllä ei olisi maahanmuuttajiin henkilökohtaisia kontakteja, voidaan hälven-

tää ennakkoluuloja. (Liebkind 2001, 182.) Etnisiä ennakkoluuloja voi parantaa ulkomaan matkailu, joka lisää kontakteja ulkomaalaisiin. Myös ulkomaalaiseen rakastuminen tai muu emotionaalinen kontakti kasvattavat sosiaalista verkostoa. (Jaakkola 2009, 82.)

Kansojen, kulttuurien ja yksilöiden välillä on suuria eroja. Rasismi on erojen huomiointia niin, että erilaisuus käännetään henkilöä itseään vastaan. Eriarvoisuutta voi lisätä eri ihmisten yhtenevä ja samanlainen kohtelu, vaikka heidän tarpeensa vaatisivat toisenlaista kohtaamista. Eräs tunnusmerkki suomalaisessa kulttuurissa on tasa-arvoisuus eli ihmisten kohtelu niin, että eri palveluissa ja palvelujärjestelmissä on otettu eri ihmisten tarpeet huomioon. Tasa-arvoisuuden illuusiosta huolimatta, Suomessa saattaa olla olemassa erilaisia niin sanottuja suomalaisuuden vaatimuksia, joihin ulkomaalaistaustaisten on vaikea samaistua. Erityisesti nämä vaatimukset on huomattavissa työelämään pyrittäessä. Millaisia nämä vaatimukset ovat ja ovatko ne kaikille samanlaisia? Onko jokin tietty ryhmä vainottu heidän etnisyytensä vai elämäntapansa vuoksi? Muun muassa venäläiset saavat Suomessa osakseen kohtelua, joka ei ole selitettävissä muiden etnisten ryhmien tapaan kulttuurisilla erityispiirteillä, kielellä tai asuinpaikalla. Venäläisten (kuten romanien, saamelaisten ja juutalaisten) erityisyys, asema ja historia suomalaisessa yhteiskunnassa viittaavat mahdollisesti rasismiin, vaikkakin määrittely on usein hankalaa. (Rastas 2005, 92 - 93.)

6 Tutkimuksen toteutus

6.1 Tutkimuksen kohderyhmän ja menetelmän valinta

Tässä tutkimuksessa kartoitettiin opiskelijoiden kokemuksia ja mielipiteitä venäläisistä ihmisistä, venäjän kielestä sekä ylipäätään Venäjästä. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, millälaisista tapahtumista ja vapaa-ajan toiminnoista ammattikorkeakouluikäiset nuoret ovat kiinnostuneita, mikä on heidän mielikuvansa Suomi-Venäjä-Seurasta sekä onko seura heille jo etukäteen tuttu. Tutkimus kohdistui Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoihin, eli kyselyn vastaanottaneiden perusjoukko oli yhteensä noin 8000 ihmistä. Espoon ja Vantaan alueyksiköissä toimivalla Laurea-ammattikorkeakoululla on seitsemän eri toimipistettä. Espoossa toimivat Leppävaaran, Otaniemen ja Lohjan paikallisyksiköt ja Vantaalla Keravan, Tikkurilan, Porvoon ja Hyvinkään yksiköt. Opiskelijoita on kaiken kaikkiaan 8000, joista 1200 on aikuisopiskelijoita ja 350 ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita. (Laurea fakta 2010 - 2011.) Saadaksesen tästä moninaisesta joukosta riittävän edustavan otoksen, tutkija päätyi toteuttamaan kyselyn sähköisenä.

Kyselylomakkeen ilmeinen etu on se, että sen avulla voidaan saavuttaa laaja kohdejoukko, joilta voidaan kysyä useita eri asioita. Menetelmä on nopea, vaivaton ja säästää usein kustannuksia. Tutkimuksen onnistuminen kuitenkin edellyttää lomakkeen erityisen huolellista suun-

nittelua. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190 – 193.) Www-kysely rakennettiin e-lomake ohjelmistolla, jonne kaikilla Laurean opiskelijoilla on käyttöoikeudet. Sähköposti, joka sisälsi linkin kyselylomakkeeseen, lähetettiin kaikille Laurean opiskelijoille 28.4.2010. Sähköpostissa kävi ilmi tutkimusaihe, eli nuorten suhtautuminen venäläisyyteen. Tämän lisäksi sähköpostissa mainittiin kyselyn olevan auki toukokuun viimeiseen päivään saakka, eli reilun kuukauden ajan. Kyselyn vastaanottajille myös kerrottiin vastanneiden kesken olevan jaossa joitakin pieniä palkintoja.

Kyselylomakkeen suunnittelu tapahtui yhteistyössä Suomi-Venäjä-Seuran Etelä-Suomen piiri-järjestön toiminnanjohtajan Taru Linnan kanssa. Tarun ehdotukset huomioimalla kyselyyn saatiin mukaan Suomi-Venäjä-Seuran kannalta hyödyllisiä kysymyksiä. Nämä kysymykset palvelevat Suomi-Venäjä-Seuran tarkoitusta hankkia seuraan lisää jäseniä ja tutkia seurasta valalla olleita käsityksiä nuorten keskuudessa. Lopulliset ratkaisut eli kysymysten muoto ja rakenne olivat tutkijan omia valintoja.

Otos oli edustava, sillä ainakin periaatteessa Laurean kaikki 8000 opiskelijaa on mahdollista saavuttaa massasähköpostin avulla. Saavutettavuus tässä tutkimuksessa oli hyvä siitäkin syystä, että kysely oli vastaajille avoimena yhteensä lähes viisi viikkoa. Tutkimuksen toteutunut otos eli vastausten määrä oli yhteensä 989 kappaletta. Kyselyn vastausprosentti oli siis noin 12,4 %. Kyselyn uusiminen koettiin tarpeettomaksi, sillä suunniteltu otos oli noin sata henkilöä. Kato oli tutkijan mielestä odotettavissa, sillä kysely tehtiin toukokuussa, jolloin opiskelijat eivät ole yhtä aktiivisia opiskelijoita kuin muina opiskelukuukausina. Tästä seuraa, että Laurean sähköpostin käyttö on voinut olla tutkimusajankohtana vähäisempää kuin muina kuukausina. Ajankohdasta huolimatta kaikilla opiskelijoilla oli yhtäläinen mahdollisuus sähköpostin käyttöön toukokuun aikana.

Tutkimukseen otettiin mukaan kaikki 989 vastausta. Erilaisia otantoja kokeiltiin analysointi vaiheen alussa. Tutkija esimerkiksi analysoi systemaattisen otannan avulla 50, 100 sekä 200 hengen vastaukset jo valmiiksi, mutta vertaillessaan vastauksia perusjoukkoon, huomasi että tutkimustulokset vaihtelivat, eivätkä olleet luotettavia, näin pienillä otoksilla. Tutkija pyrki myös noin 600 vastauksen analysointiin, mutta edelleen otos oli epätarkka. Siitä huolimatta, että analysoimisvaihe oli hidasta, tutkija päätyi lopulta ottamaan tutkimukseen mukaan kaikki kyselyyn vastanneet opiskelijat. Avoimien vastausten suuri hajonta, eli aineiston suuri vaihtelevuus, vaikutti siihen, että kaikki vastaukset haluttiin huomioida lopullisissa tutkimustuloksissa.

6.2 Tutkimusmenetelmät

Tässä opinnäytetyössä käytetään määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää sekä laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimus kohdistuu suurelle joukolle ja sen mittarina toimii standardoitu eli vakioitu kyselylomake, näin ollen tutkimus on pääosin kvantitatiivinen ja vain osittain kvalitatiivinen. Aineiston keruu tapahtuu monivalintakysymyksillä ja avoimilla kysymyksillä. Avoimilla kysymyksillä haluttiin jättää kyselylomakkeeseen ilmavuutta niin, että vastaajien omat kokemukset, ajatukset ja asenteet pääsisivät esiin. Suljetuilla kysymyksillä taas haettiin konkreettista tietoa määrittämään näitä ajatuksia. Tässä tutkimuksessa avoimet kysymykset analysoitiin luokittelemalla ne ryhmiin ja laskemalla vastausosuudet luokkien perusteella. Osalle kysymyksistä laadittiin myös arvot. Kysymysten luonteesta ja kyselyn laajuudesta johtuen vastauksia ei analysoitu kovin syvällisesti.

Kyselyn pääkysymyksiä ovat *millaisia venäläiset mielestäsi ovat, osaatko kuvailla mihin ajatuksesi perustuu ja tunnetko ketään venäläistä ihmistä*. Näiden avoimien kysymysten tulokset esitetään yksinkertaisesti laskemalla ilmiöiden esiintymisen määrät. Sen jälkeen tarkastellaan pienen satunnaisesti harkitun otannan avulla näiden kolmen kysymyksen vastauksien yhteyksiä keskenään. Vastausten analysoimiseen käytetään sisällönanalyysia. Tutkimuksessa pyritään ratkaisemaan, minkälainen yhteys sillä, tuntee henkilö venäläisiä ihmisiä ja mitä kautta hän heitä tuntee, on sille, millä tavalla hän heihin suhtautuu.

Sisällönanalyysissa kerätään aineisto järjestykseen, josta siitä voidaan tehdä johtopäätöksiä. Tutkittavasta ilmiöstä pyritään tekemään kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Usein sisällönanalyysia kritisoidaan keskeneräisyydestä, sillä vaikka aineisto voidaan analysoida ja kuvata tarkasti, siitä ei välttämättä saada mielekkäitä johtopäätöksiä, ainoastaan järjestetyn aineiston, joka esitellään tuloksina. Sisällönanalyysissa pyritään ymmärtämään näkymätön. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105 - 106.)

Sisällönanalyysissa valittiin seitsemään eri ryhmään sattumanvaraisesti kahdeksan vastausta, joiden suhteita ryhmittäin tarkasteltiin lähemmin. Seitsemän ryhmää rakennettiin aiemmista tutkimusvaiheista esille nousseiden asioiden perusteella. Nämä seitsemän ryhmää olivat asiakaspalvelijat, Venäjän rajalla asuneet, median kautta mielikuvansa rakentaneet, suomalaiset henkilöt, joilla perheeseen tai läheisen sukupiiriin kuuluu venäläisiä ihmisiä, Venäjällä matkustaneet ihmiset, henkilöt, jotka eivät tunne venäläisiä ihmisiä ja ne, jotka tuntevat useita venäläisiä ihmisiä.

6.3 Kyselylomakkeen rakenne

Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeella, jossa on sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kysymyksiä oli yhteensä 16. Varsinaisten kysymysten lisäksi kyselyssä oli taustakysymyksiä, jotka sijoitettiin kyselyn loppuun.

Monivalintakysymyksissä vastausvaihtoehdot annetaan valmiina. Tällaiset valmiiden vastausvaihtoehtojen kysymykset ovat vertailukelpoisia ja helposti mitattavia. Avointen kysymysten tarkoitus on saada spontaania tietoa vastaajasta, ilman tutkijan asettamia rajoituksia. Käsitely tapahtuu usein kysymysten koodaamisella eli numeroimisella. Avointen kysymysten vastausten analysoiminen on melko haastavaa, sillä vastaukset ovat kirjavia ja moninaisia. Kysymysten numeroiminen eli toisin sanoen ryhmään saattaminen on vaikea määrittellä ja perustella tarkkaan. Sen lisäksi se vie tutkijalta usein huomattavasti enemmän aikaa kuin monivalintakysymysten analysoiminen. (Vilka 2007, 67 - 68.)

Olen ryhmittänyt kyselylomakkeen kysymykset seuraavanlaisiin ryhmiin: Taustatiedot, järjestöinnostuneisuus, mielikuvat venäläisyydestä ja Suomi-Venäjä-Seura. Taustakysymyksiä ovat sukupuoli, ikä (joko alle 25- tai 25-vuotias tai sitä vastoin yli 25-vuotias), koulutusohjelma ja kansallisuus. Sukupuolen ja iän suhteen annetaan valmiit vastausvaihtoehdot, kun taas koulutusohjelmaa ja kansalaisuutta kartoitetaan avoimien kysymysten avulla. Lopussa pyydetään yhteystietoja, mikäli vastaajaa haluaa osallistua palkintojen arvontaan.

Ensimmäiset neljä kysymystä selvittävät vastaajan vapaa-aikaa ja järjestöinnostuneisuutta. Neljän erilaisen vastausvaihtoehdon avulla kysytään etsiikö henkilö uusia harrastuksia ja kuinka usein hän osallistuu jonkin järjestön toimintaan. Tämän jälkeen tarkastellaan avoimella kysymyksellä mihin järjestöön vastaaja mahdollisesti kuuluu. Jälleen kysytään taas valmiiden vastausvaihtoehtojen avulla minkälaisista järjestöistä tai seuroista henkilö on kiinnostunut.

Kyselyn seuraava osuus eli kysymykset 5-11 kartoittavat henkilön kokemuksia ja asenteita Venäjää, venäjän kieltä ja venäläisiä kohtaan. Tämä kyselyn osuus on tässä tutkimuksessa hyvin merkittävä. Se pitää sisällään myös tutkimuksen kolme pääkysymystä. Kolme ensimmäistä kysymystä on monivalintakysymyksiä. Niissä kysytään, onko henkilö käynyt Venäjällä, haluaisiko hän matkustaa sinne, ja kiinnostaako häntä venäjän kieli. Seuraavat neljä kysymystä ovat avoimia. Aluksi tiedustellaan, millainen matka saisi vastaajan lähtemään Venäjälle. Sen jälkeen pyydetään vastaajaa kuvailemaan muutamalla sanalla venäläisiä ihmisiä sekä mahdollisesti sitä, mihin nämä ajatukset perustuvat. Kysytään myös, tuntee henkilö ketään venäläistä ihmistä.

Viimeiset kysymykset 12 - 16 liittyvät kaikki Suomi-Venäjä-Seuraan. Vastaajalta kysytään valmiilla vastausvaihtoehdoilla, kuinka tuttu seura vastaajalle on, ja tunteeo hän ketään sen jäsentä. Sen jälkeen kysytään avoimella kysymyksellä henkilön mielikuvaa seurasta, sekä monivalintakysymyksillä, minkälaiseen seuran toimintaan vastaaja lähtisi mieluiten mukaan, ja mikä saisi hänet liittymään itse seuraan.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus

Suurimmat ongelmat tutkimuksessa syntyivät lomakkeen rakentamisessa. Kyselylomakkeeseen otettiin tietoisesti mukaan avoimia kysymyksiä, mutta analysointitapoja ei suunniteltu realistisesti etukäteen. Vaikka kyselyä pohdittiin molempien ohjaajien kanssa, perehtyminen asian-tuntevaan kirjallisuuteen ei ollut riittävää. Tämä etukäteen odottamaton kyselylomakeongelma aiheutti tutkijalle jälkikäteen paljon töitä, jotta ongelmat saatiin korjattua ja tulokset analysoitua järkevään muotoon.

Lomakkeesta löytyi analyysivaiheessa monta tutkijan työtä vaikeuttanutta asiaa. Esimerkiksi taustakysymyksistä koulutusohjelma ja kansalaisuus olisi voinut olla pakollisia. Koulutusohjelma-kysymys olisi toiminut paremmin, mikäli se olisi ollut avoimen kysymyksen sijaan monivalintakysymys. Tällöin vastaukset olisivat olleet yhdenmukaisia, eikä niin, että osa tiedoista on koulutusohjelmia ja osa tutkintoja. Luotettava ja tarkka koulutusohjelmakohtainen tarkastelutapa olisi näin ollen ollut analyysissa mahdollista. Analyysin helpottamiseksi kysymykset osaatko kuvailla mihin ajatuksesi perustuu sekä tunnetko ketään venäläistä ihmistä, olisivat voineet olla kysymyksiä, joissa olisi ollut valmiit vastausvaihtoehdot.

Tutkija sai joitain palautteita kyselyn vastaajilta. Eräs henkilö kritisoi Suomi-Venäjä-Seuraan liittyviä kysymyksiä siitä, ettei niissä ollut vaihtoehtoina valita, ettei seuran toiminta kiinnosta, vaikka kysymykseen vastaaminen oli pakollista. Tämän virheen vuoksi kysymykseen "Mikä voisi saada sinut liittymään Suomi-Venäjä-Seuraan?" tulee suhtautua varauksellisesti. Myös kysymystä "Minkälaiseen Suomi-Venäjä-Seuran toimintaan lähtisit mukaan?" on tarkasteltava vähemmällä painoarvolla, sillä vastausvaihtoehdoissa ei ollut, että en minkäänlaiseen. Jälkimmäinen kysymys oli vastaajille pakollinen. Seuran vastustajat eivät siis saaneet tuoda esiin omaa kritiikkiään seuraa kohtaan, ja joutuivat näin ollen turvautumaan johonkin vastausvaihtoehtoon tämän kysymyksen kohdalla. Tutkimusanalyysin kannalta nämä kaksi edellä mainittua kysymystä eivät olleet tutkijan mielestä keskeisiä, vaan tarkoitettu lähinnä antamaan suuntaa-antavaa tietoa Suomi-Venäjä-Seuralle siitä, kuinka toimintaa tulisi suunnata nuorille.

Sähköpostin ja Internet-kyselyn merkittävin tutkimuseettinen ongelma on se, että anonyymi-teetin turvaaminen on melko vaikeaa. Sähköpostikyselyssä sähköpostiosoite paljastaa vastaajan. Sähköpostiin jaetun vastauslinkin kautta sähköpostiosoite ei kuitenkaan välity eteenpäin,

ellei yhteystietoja erikseen kysyä ja vastaaja tietoisesti jätä niitä kyselyn ylläpitäjälle. Toisaalta Internetissä vastaustietokone voidaan jäljittää kyselyn vastaamisen jälkeen IP-osoitteen avulla, jolloin anonyyminä pysyminen on uhattuna. (Vilkkä 2007, 75.)

Tässä tutkimuksessa arvontaan osallistujat saivat jättää yhteystietonsa vastauspohjalle, mikäli halusivat olla mukana arvonnassa. Useat vastaajat jättivät yhteystietonsa, mutta heti arvonnin suorittamisen jälkeen, vastaajien sähköpostit poistettiin raportista. Tutkimuksen luotettavuuteen voi vaikuttaa palkinnonvoittamisen mahdollisuus. Osa saattaa jättää myötämielemisempiä tai suvaitsevaisempia vastauksia tai esimerkiksi vastata haluavansa matkustaa Venäjälle, siinä toivossa, että se vaikuttaisi palkinnon saamiseen. Aluksi tarkoituksena oli myös Suomi-Venäjä-Seuran matkapalkinnon arpominen vastaajien kesken, mutta kohderyhmän ollessa jo valmiiksi iso, tutkimuksessa päädyttiin pienempien palkintojen jakamiseen.

Vastanneiden määrä oli ajankohtaan nähden hyvä, sillä toukokuu on perinteisesti melko epäaktiivinen koulukuukausi. Tutkija varautui siihen, että opiskelijat käyttävät kyselyn ajankohdaksi Laurean sähköpostiaan vähemmän kuin muina opiskelukuukausina. Näyttää siltä, että tutkimusaihe herätti kohderyhmässä paljon kiinnostusta. Tutkimuksen kohdistaminen 8000 opiskelijalle tehtiin siitä syystä, että haluttiin kerätä paljon hyödyllistä tietoa opiskelijoiden asenteista Suomi-Venäjä-Seuralle. Vaikka vastausprosentti ei lopulta ollut kovinkaan korkea, otos oli silti erittäin laaja ja tutkinnallisesti mielenkiintoinen. Suuremman otoksen käsittely (useiden avoimien kysymysten vuoksi) olisi ollut tutkijalle opinnäytetyöresurssien puitteissa lähes mahdotonta.

Kyselyn luotettavuuteen vaikuttaa se, että tutkijan on lähes mahdotonta tietää ovatko vastaajat suhtautuneet tutkimukseen tarpeeksi vakavasti (Hirsjärvi ym. 2007, 190). Tämän tutkimuksen osalta edellä mainittu ongelma tuskin on merkittävä. Tutkimukseen vastanneiden joukko on niin suuri, että muutamat epätotuudenmukaiset vastaukset tuskin vaikuttavat tutkimustulokseen.

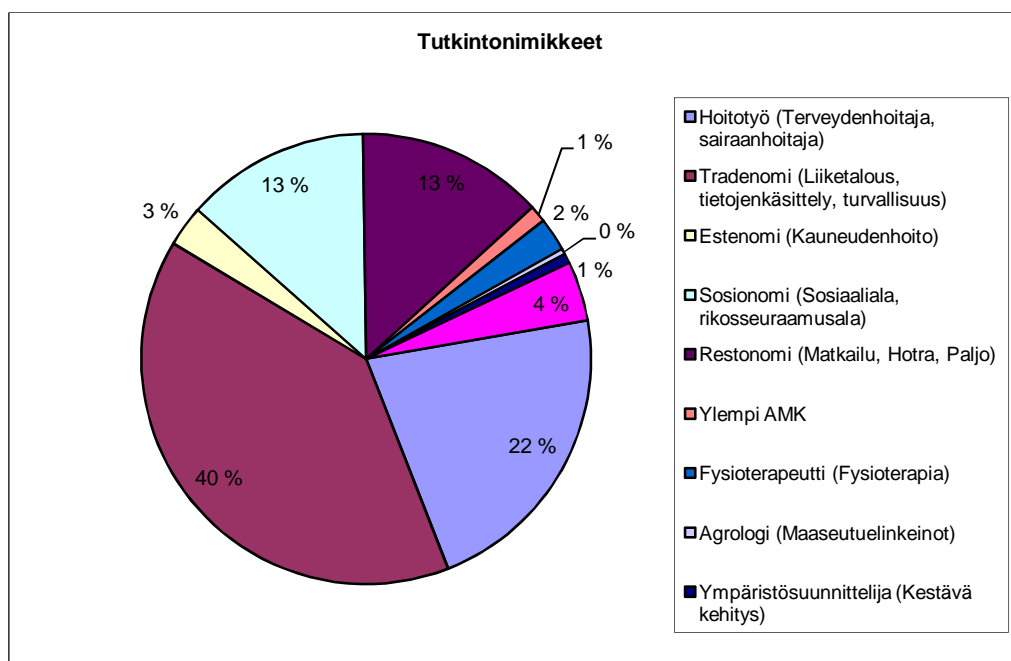
7 Tutkimuksen tulokset

7.1 Taustakysymykset

Vastanneita oli yhteensä 989, joista selkeästi suurin osa eli 80,4 % oli naisia (795 henkilöä) ja 19,6 % miehiä (194 henkilöä). Alle 25-vuotiaita tai 25-vuotiaita oli 69,2 % (684 henkilöä) ja yli 25-vuotiaita 30,8 % (305 henkilöä). Yli 25-vuotiaita oli 13 prosenttiyksikköä enemmän miesten kuin naisten keskuudessa. Lähes kaikki vastaajista olivat Suomen kansalaisia (96 %). Muita kuin Suomen kansalaisia oli yhteensä yhdeksän (virolainen, venäläinen, puolalainen, nepali-

lainen ja yhdysvaltalainen). Seitsemällä vastaajista oli kaksoiskansalaisuus (Suomi-Venäjä, Suomi-Unkari, Suomi-Ranska, Suomi-Saksa) ja 24 henkilöä jätti kertomatta kansalaisuutensa.

Vastaajista suurin osa suoritti tradenomitutkintoa (391 kpl). Seuraavaksi eniten vastauksia saatiin tulevilta terveyden- ja sairaanhoitajilta (216 kpl), sosionomeilta (131 kpl) ja restonomeilta (133 kpl). Muut vastaajat jakautuivat seuraavasti suoritettavien tutkintojen perusteella: estenomit (29 kpl), fysioterapeutit (24 kpl), ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittajat (12 kpl), ympäristösuunnittelijat (7 kpl) ja agrologit (4 kpl). Vastaamatta jätti yhteensä 42 henkilöä eli noin neljä prosenttia vastaajista. Tradenomiopiskelijoita edusti miehistä jopa kolme neljäsosaa ja naisistakin 34 %. Vastanneiden naisten seuraavaksi suurin ryhmä oli sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijat (28 %).

KUVA 2. Vastanneiden opiskelijoiden tulevat tutkintonimikkeet prosentteina (n = 989).

Suurin osa vastaajista ilmoitti koulutusohjelmansa, mutta koska murto-osa ilmoitti ainoastaan tutkintonimikkeensä, tarkemmat koulutusohjelmatiedot ovat vain suuntaa-antavia. Ylivoimaisesti eniten vastauksia voidaan kertoa tulleen liiketalouden opiskelijoilta (300 kpl). Tämän jälkeen innokkaimmin vastasivat hoitotyön koulutusohjelman opiskelijat (216 kpl), sosiaalialan opiskelijat (79 kpl) sekä palveluiden tuottamisen ja johtamisen opiskelijat (57 kpl).

7.2 Järjestöinnostuneisuus

Suurin osa vastaajista (81 %) etsii satunnaisesti uusia harrastuksia. Niitä, jotka eivät koskaan etsi uusia harrastuksia (8,6 %) oli hieman vähemmän kuin niitä, jotka etsivät niitä melko usein

(9 %). Jatkuvasti uusia harrastuksia etsivien osuus oli hyvin pieni eli ainoastaan 1,3 %. Miesten ja naisten osuuksia vertailtaessa ei havaittu mitään poikkeavuuksia.

KUVA 3. Vastaajien kiinnostus uusia harrastuksia kohtaan prosentteina (n = 989).

Lähes puolet vastaajista ei koskaan osallistu jonkin järjestön, seuran tai kerhon toimintaan (45 %). Myös niiden osuus, jotka osallistuvat järjestötoimintaan vain silloin tällöin, oli huomattavan suuri (35 %). 1-3 kertaa kuukaudessa toimintaan osallistuvia oli selkeästi vähiten, vain noin 7 % kaikista vastaajista. Useammin kuin kolme kertaa osallistuvien osuus oli 13 %. Kuukausittain tai sitä useammin järjestötoimintaan osallistuvien määrä oli ainoastaan 20 %.

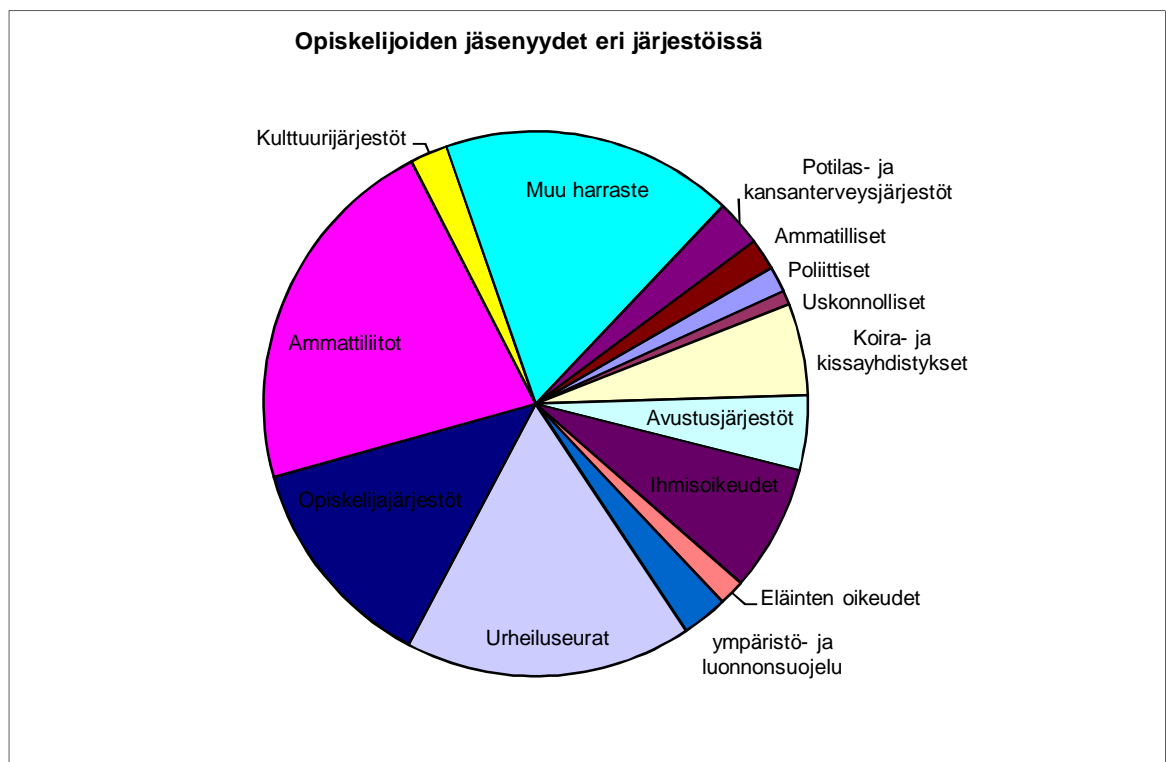

KUVA 4. Vastaajien osallistumisaktiivisuus eri järjestöjen toimintaan henkilömäärittäin (n = 989).

Miesten ja naisten vastauksia tarkastellessa, miesten eri vastausten osuudet olivat naisten vastauksia tasaisempia. Miehet näyttäisivätkin olevan hieman naisia aktiivisempia osallistumaan jonkin järjestön/seuran/kerhon toimintaan.

63 % kyselyyn vastanneista ei kuulunut mihinkään järjestöön. Ne vastaajat, jotka kuuluivat johonkin järjestöön, mainitsivat yhteensä 587 järjestöä. Keskimäärin yksi henkilö kuului noin 1,6 järjestöön. Eniten jäseniä kuului ammattiliittoihin (22 %), urheiluseuroihin (17 %) ja muihin harrasteseuroihin (17 %). Myös opiskelijajärjestöt, tässä tapauksessa Laureamko, mainittiin vastaajien keskuudessa useasti (13 %). Seuraavaksi suosituimpia olivat ihmisoikeusjärjestöt (8 %), kissa- ja koirayhdistykset (5 %) sekä avustusjärjestöt (4 %). Loput 14 % vastauksista jakautui seuraavanlaisesti: potilas- ja kansanterveysjärjestöt (3 %), ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöt (3 %), kulttuuri- (2 %), eläinsuojelu- (2 %), ammattiin liittyvät järjestöt (2 %) sekä poliittiset järjestöt (2 %). Vähiten jäseniä kuului uskonnollisiin järjestöihin (1 %).

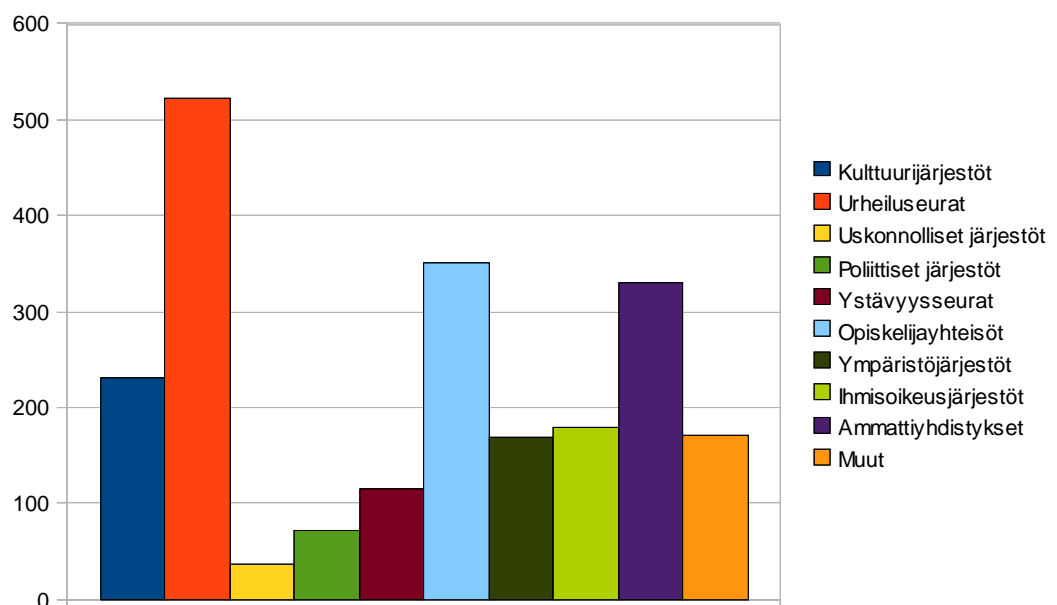
Urheiluseuroista suosituimpia olivat ensin jalkapalloseurat ja sitten salibandyseurat. Muita harrasteseuroja olivat esimerkiksi partio, ratsastus sekä erilaiset kamppailu- ja itsepuolustuslajit. Ammattiliittoihin kuuluvista suurin osa kuului Palvelualojen ammattiliittoon, Tehyyn, Sairaanhoidajien liittoon tai Talentiaan. Ihmisoikeusjärjestöistä suosituimpia olivat lasten oikeuksia puolustavat järjestöt sekä Amnesty, ja avustusjärjestöistä Punainen Risti.

KUVA 5. Vastaajien kuuluminen eri järjestöihin prosentteina (n = 587).

Vastaaminen kysymykseen ”minkälaisista järjestöistä/seuroista olet kiinnostunut” oli pakollista. Monivalintavaihtoehdoista oli mahdollista valita niin monta kuin halusi. Järjestöjä määriteltiin yhteensä 2179, joten keskimääräisesti yksi henkilö valitsi 2,2 vaihtoehtoa. Vastaajia kiinnostivat ylivoimaisesti eniten urheiluseurat, jopa neljäsosa (24 %) oli niistä kiinnostunut. Opiskelijayhteisöt (16 %) ja ammattiyhdistykset (15 %) olivat myös vastaajien mielestä kiinnostavia. Kulttuurijärjestöjen osuus oli 11 % ja ympäristöjärjestöjen sekä ihmisoikeusjärjestöjen osuudet olivat molemmilla 8 %. Vähiten mielenkiintoa herättivät ystävyysseurat (5 %), poliittiset järjestöt (3 %) sekä viimeisenä uskonnolliset järjestöt (2 %).

KUVA 6. Vastaajien kiinnostus eri järjestöjä kohtaan (n = 2179).

Miehiä kiinnosti naisia enemmän urheiluseurat, poliittiset järjestöt ja muut yhdistykset. Naisia taas hieman miehiä enemmän kiinnostivat ihmisoikeus- ja ympäristöjärjestöt, opiskelijayhteisöt, ammattiyhdistykset ja ystävyysseurat. Merkittävin ero oli urheiluseurojen suhteen. Miesten osuus oli kymmenen prosenttiyksikköä naisten kiinnostusta suurempaa.

7.3 Mielikuvat venäläisyydestä

Vastaajista 29 % oli käynyt Venäjällä ja sitä vastoin 71 % ei ollut koskaan käynyt maassa. Niiden keskuudessa, jotka olivat käyneet Venäjällä, 12 % oli käynyt siellä useammin kuin kerran. Miesten ja naisten osuuksissa ei ollut merkittäviä eroja.

KUVA 7. Vastaajien käynnit Venäjällä prosentteina (n = 989).

17 % vastaajista ei haluaisi matkustaa Venäjälle. 38 % haluaisi ehkä matkustaa Venäjälle, 30 % matkustaisi sinne mielellään ja 16 % todella mielellään. Lähes puolet vastaajista siis haluaisi matkustaa Venäjälle joko mielellään tai todella mielellään. Miesten mielenkiinto matkustaa Venäjälle oli suurempi kuin naisten.

KUVA 8. Vastaajien halukkuus matkustaa Venäjälle henkilömäärittäin (n = 989).

Vastaajista 30 % ei ollut kiinnostunut venäjän kielestä. 45 % oli siitä hieman kiinnostunut, 17 % melko paljon kiinnostunut ja 8 % todella paljon kiinnostunut. Neljäsosa vastaajista oli siis

melko paljon tai todella paljon kiinnostunut venäjän kielestä. Naisten ja miesten osuudet kiinnostuksesta venäjän kieltä kohtaan eivät eronneet merkittävästi toisistaan.

KUVA 9. Vastaajien kiinnostus venäjän kieltä kohtaan henkilömäärittäin (n = 989).

”Millainen matka saisi sinut lähtemään Venäjälle” -kysymys oli avoin ja näin ollen vastaukset olivat hyvin kirjavia. Noin 12 % vastanneista ei osannut sanoa tai ei halunnut vastata tähän kysymykseen. 3 % vastaajista vastasi, että mikä tahansa matka ja lähes yhtä suuri osa, ettei mikään matka. Varsinaisia matkakohteita mainittiin 172. Pietariin halusi matkustaa noin puolet ja Moskovaan noin kolmasosa vastaajista. Sen jälkeen suosituimpia matkakohteita olivat Karjala (9 %), Viipuri (4 %) ja Tšernobyl (entisellä neuvostoalueella) (1 %). Hyviä matkaehdotuksia tuli useita, kuten patikointireissu Altai-vuoristoon, Jakutian kierros, laivamatka Venäjältä Japaniin, ydinjäämurtajasteily Novaja Zemljalle, sukellusmatka Vienenmerelle, vuori-kiipeilymatka Elbrukselle, kalastusreissu Kuolan niemimaalle, elämysmatka Pohjois-Venäjälle, matka Tuvaan, Venäjän ekokyltiin ja itärannikolle.

Matkatyyppjä mainittiin 601 kappaletta. Niistä ylivoimaisesti suosituin oli kulttuurimatka (24 %). Seuraavaksi suosituimpia olivat lomamatka (12 %), opintomatka (10 %), kaupunkimatka (9 %), junamatka (8 %) ja ostosmatka (7 %). Loput eli kolmasosa vastauksista jakautui seuraaviin ryhmiin suosituimmasta vähiten suosituimpaan: ryhmämatka, työmatka, omatoimimatka, maaseutu- tai luontomatka, valmismatka, risteily, elämys- tai seikkailumatka, kielimatka, ruokamatka, avustusmatka ja rantaloma.

Erilaisia aktiviteetteja mainittiin 151 kappaletta. Nähtävyyksien katseleminen oli ylivoimaisesti suosituinta (29 %). Nähtävyyksiin tutustumisen lisäksi vastaajat halusivat tutustua myös historiaan (14 %) sekä osallistua johonkin urheilutapahtumaan (13 %). Muita aktiviteetteja suosituimmasta vähiten suosituimpaan olivat: toimialoihin ja arkkitehtuuriin tutustuminen, harrastetoiminta, yöelämän viettäminen, kylpylävierailut, paikalliseen elämään tutustuminen, osallistuminen musiikitapahtumaan, taidenäyttelyihin ja venäläiseen tanssiin tutustuminen, kalastus ja ortodoksisirkkojen kiertäminen.

Muita matkaan liittyviä erityispiirteitä mainittiin 130 kappaletta. Edullisuus (26 %) ja heti tämän jälkeen turvallisuus (22 %) olivat tärkeitä matkustajille. Matkan haluttiin olevan ilmainen (16 %), opastettu (11 %), hyvin suunniteltu (8 %) sekä järjestelyiltään helppo (8 %). Muita mainittuja asioita olivat tasokkuus eli luksusloma sekä lyhytkestoisuus.

Matkaseuraksi kaivattiin usein omia ystäviä tai ylipäätään jotakin hyvää porukkaa. Mukana voisi olla mieluummin suomalainen kuin venäläinen tulkki, mutta tätä tärkeämpää olisi, että joku matkaseurasta tuntisi paikkoja ja maantapoja sekä olisi venäjänkielentaitoinen. Toimialoihin tutustumisen yhteydessä mainittiin tutustuminen Venäjän vankiloihin ja rangaistusseuraamusjärjestelmään, hoitolaitoksiin ja sairaaloihin, orpokoteihin ja lastenkoteihin sekä sosiaalipalveluihin. Toisaalta vastaajia kiinnosti oman alan yritystoiminta ja liiketoiminta, Venäjän suuryritykset sekä verkostoitumisen mahdollisuudet Venäjällä.

Urheilutapahtumista kiinnostavia olivat esimerkiksi tulevat talviolympialaiset, jalkapallopelit, harjoitus- tai urheiluleirit sekä kilpailumatkat. Harrastematkoista vastaajia kiinnostivat esimerkiksi järjestömatkat, partiomatkat, kuoromatkat, ratsastuskilpailut, MAKS-messutapahtuma, kissa- ja koiranäyttelyt, käsityömatkat, rotukoiran tai erityishevosen/ponin ostaminen ja rullalautailu. Ruokamatkalle haluttiin esimerkiksi ammattikokin seurassa. Helpot järjestelyt tarkoittivat lähinnä matkan helppoutta, viisumien hoitamista jonkun toisesta tai kokonaan viisumittomuutta. Musiikitapahtumalla saatettiin tarkoittaa esimerkiksi oman bändin matkaa tai jotakin tiettyä konserttia. Historian kohdalla ihmisiä kiinnostivat tsaariperheen vaiheet, maailmansodat ja erityisesti talvisota. Joku halusi vodkamatkalle ja CouchSurfing-matkalle ja joku ainoastaan ylilentomatalle tai sotimaan.

Vastaajat kuvailivat venäläisiä hyvin monisanaisesti. Lopulta tutkimukseen otettiin mukaan vain ne sanat, jotka toistuivat kymmenen kertaa tai useammin. Näitä vastauksia oli yhteensä 1521. Lähes 70 % näistä vastauksista toistui yli 20 kertaa. Yleisesti mielikuvat olivat hyvin paljon toisistaan poikkeavia. Keskiarvallisesti asenteet olivat melko neutraaleja. Jos luokiteltiin luonteenpiirteet negatiivisiin ja positiivisiin mielikuviin, erot luokkien välillä olivat hyvin pieniä. Luokittelu oli hyvin haastavaa, sillä piirteet eivät olleet yksioikoisia. Kun luokittelemattomiksi jätettiin seuraavat vaikeasti luokiteltavat asiat; temperamenttisuus, kovaääni-

syys, kauneus, suorapuheisuus, rikkaus, hienous tai hienostuneisuus, laittautuneisuus tai huoliteltu ulkonäkö, vakavuus, ylpeys omasta kulttuurista sekä patrioottisuus, saatiin näiden neutraalien piirteiden osuudeksi kaikista vastauksista 14,8 %. Loput 85,2 % jakautuivat täsmälleen puoliksi negatiivisten ja positiivisten piirteiden kesken.

7,4 % vastaajista oli sitä mieltä, että venäläiset ovat hieman ylimielisiä tai ylpeitä. Lähes yhtä usea ajatteli heidän olevan ystävällisiä (7,0 %). 5,3 % kiinnitti huomiota venäläisten laittautumiseen ja huoliteltuun ulkonäköön. 4,5 % määritteli venäläiset tavallisiksi ihmisiksi, eli omiksi yksilöikseen, joita ei voi kuvailla muutamalla sanalla yleistäen. Venäläisiä kuvailtiin näin: mukavia (3,9 %), röyhkeitä (3,7 %), puheliaita (3,6 %), tyyliä tai töykeitä (3,2 %), vieraanvaraisia (3,0 %), sisäänpäin suuntautuneita ja varauksellisia (2,9 %), itsekkeskeisiä (2,8 %), avoimia (2,7 %), epäluotettavia (2,4 %), iloisia (2,2 %), kielitaidottomia (2,2 %), yhteisöllisiä ja läheisistään välittäviä (2,0 %), omanarvontuntoisia ja itsetietoisia (1,9 %), sosiaalisia (1,9 %), köyhiä tai rikkaita (maassa mainittiin usein olevan suuret elintasoerot) (1,8 %), epäkohteliaita ja huonokäyttöisiä (1,8 %) sekä kieroja ja viekkaita (1,8 %).

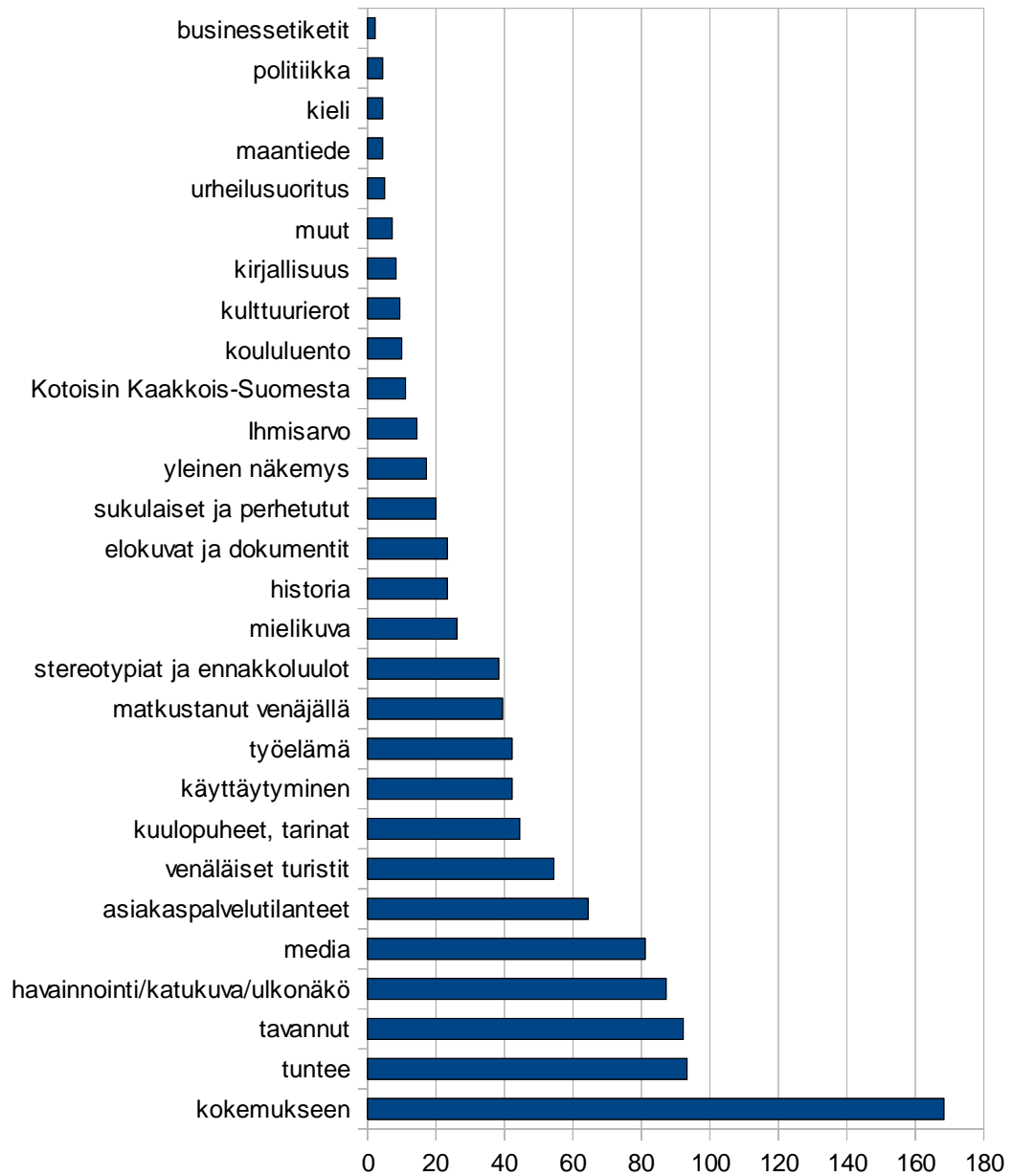
Alle 20 kertaa, mutta vähintään 15 kertaa mainittuja sanoja olivat: temperamenttisuus, kovaäänisyys, naisten kauneus, kohteliaisuus, epärehellisyys, alkoholin suurkuluttaminen, kylmyys ja etäisyys, suorapuheisuus, rikkaus, sydämellisyys ja lämpö, emotionaalisuus, ulospäin suuntautuneisuus sekä huomioonottaminen ja avuliaisuus sekä hienous ja hienostuneisuus. Alle 15 kertaa, mutta vähintään kymmenen kertaa mainittuja sanoja olivat: sotkuisuus tai likaisuus, koppavuus, välinpitämättömyys, patrioottisuus, arvaamattomuus ja epäilyttävyys, vakavuus, ylpeys omasta kulttuurista, ulkonäkökeskeisyys, voimakastahtoisuus ja vahvaluonteisuus, vaativuus ja haastavuus, eläväisyys ja innokkuus, epäystävällisyys, räväkkyys ja värikkyyttä, ahneus, huolettomuus ja rentous, korruptiomaisuus, pelottavuus, varkaudet ja rikollisuus, taiteellisuus, luovuus ja idearikkaus sekä itsevarmuus.

Yleisesti turisteihin suhtauduttiin selvästi kielteisemmin kuin Suomessa asuviin tai Venäjällä asuviin venäläisiin. Turistien ajateltiin olevan rikkaita, röyhkeitä, ylemmydentuntoisia, tyyliä ja kielitaidottomia. Myös rikkaat venäläiset koettiin muita röyhkeämpinä ja ylimielisinä. Asiakaspalvelutilanteet koettiin myös melko vastenmielisinä, sillä venäläisten ajateltiin olevan tyyliä, vaativia, kielitaidottomia ja ylimielisiä. Naiset nähtiin naisellina ja huoliteltuina, toisten mielestä kauniina, toisten mielestä ylilaitettuina. Miehiin suhtauduttiin hieman naisia kriittisemmin. Heidän ajateltiin suhtautuvan naisia kohtaan hieman sovinnisesti sekä olevan melko epäluotettavia, rahakkaita ja mahakkaita. Muutama henkilö ajatteli myös, että kansalliset ovat saaneet huonon maineen hallituksen vuoksi.

Seuraavassa kysymyksessä vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä mihin heidän ajatuk-
sensa venäläisistä perustuvat. Osa henkilöistä (175 henkilöä) ei halunnut tai ei osannut perus-
tella näkökantaansa. Kuvailuja annettiin yhteensä 1031. Suurin osa vastauksista perustui ylei-
seen kokemukseen (16 %). Kymmenesosa mielikuvista perustui johonkin vastaajan tuntemaan
venäläiseen ihmiseen ja saman verran johonkin vastaajan satunnaisesti tapaamaan venäläi-
seen ihmiseen. Tämän jälkeen eniten mainittuja mielikuvaan vaikuttavia asioita olivat aisti-
havainnointi kuten venäläisten tarkkailu katukuvassa (8 %), media ja uutiset (8 %), sekä työssä
koetut asiakaskohtaukset (6 %) (asiakaspalvelutilanteet esimerkiksi lentokentällä, kaupassa,
hotellissa, lipunmyynnissä, erikoisliikkeissä ja rakennusalalla).

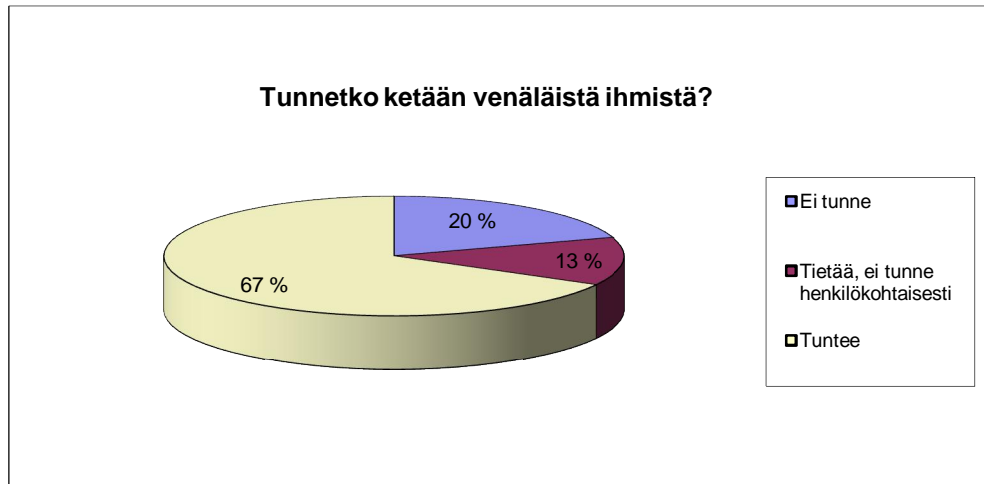
Muita hieman harvemmin toistuneita mielikuvaan vaikuttaneita seikkoja olivat venäläiset tu-
ristit (5 %)(niin Suomessa kuin muissakin lomakohteissa), kuulopuheet ja kerrotut tarinat
(4 %)(esimerkiksi ystävien matkakertomukset tai isovanhempien tarinat), venäläisten yleinen
käyttäytyminen (4 %) (julkiset tilat, kaupat, ravintolat, uimahallit) ja työelämän kohtaamiset
venäläisten kanssa (4 %). Monet kertoivat myös matkustamisen Venäjällä, stereotyyppien,
ennakkoluulojen ja mielikuvien, historian (poliittinen historia ja esimerkiksi sota), elokuvien
ja dokumenttien sekä sukulais- ja perhetuttujen vaikuttavan heidän mielikuvaansa venäläisis-
tä ihmisistä. Seuraavassa pylväsdiagrammissa (kuva 11) on nähtävissä kaikkien vastausten ja-
kautuminen

Osaatko kuvailla mihin ajatuksesi perustuu?

KUVA 10. Perustelut asenteisiin venäläisiä kohtaan (n = 1031).

67 % vastaajista sanoi tuntevansa ainakin yhden venäläisen ihmisen. 13 % tiesi, mutta ei tuntenut yhtään venäläistä henkilökohtaisesti ja 20 % vastasi, ettei tunne ketään venäläistä ihmistä. Kaksi kolmasosaa siis tunsi ja yksi kolmasosa ei tuntenut venäläisiä ihmisiä.

KUVA 11. Vastaajien kontaktit venäläisten ihmisten kanssa prosentteina (n = 989).

7.4 Suomi-Venäjä-Seura

Suomi-Venäjä-Seura oli täysin tuntematon suurimmalle osalle vastaajista (63 %). Ainoastaan prosentti sanoi seuran olevan hyvin tuttu. Yhdeksän prosenttia sanoi seuran olevan hieman tuttu ja loput eli 27 % koki seuran melko tuntemattomaksi. 90 vastaajista koki seuran tuntemattomaksi tai melko tuntemattomaksi. Miehillä seura oli naisia hieman tutumpi, erot eivät kuitenkaan olleet suuria. Miehistä ei kukaan, mutta naisista noin kymmenen henkilöä sanoi seuran olevan heille hyvin tuttu.

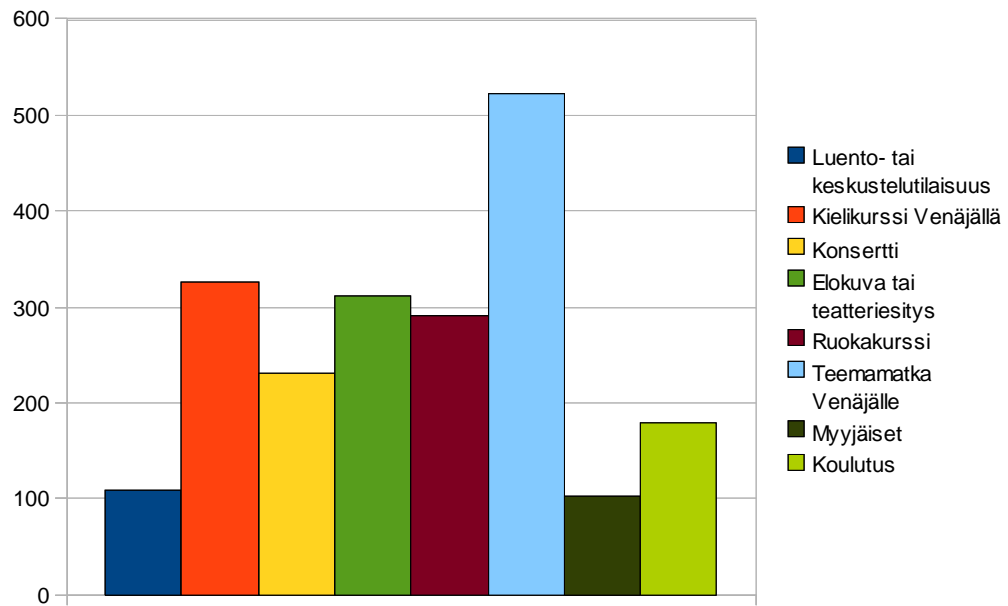

KUVA 12. Suomi-Venäjä-Seuran tunnettuus prosentteina (n = 989).

Seuraavassa vapaavalintaisessa kysymyksessä kysyttiin vastaajien mielikuvia Suomi-Venäjä-Seurasta. Vastaajista lähes puolet (43 %) ei vastannut kysymykseen tai ei tiennyt seuran tarkoitusta. 57 % eli 567 henkilöä kertoi mielikuvansa seurasta. Lähes kolmasosa vastanneista sanoi seuran olevan Venäjstä (kielestä, kulttuurista ja ihmisistä) kiinnostuneille. 16 % sanoi sen olevan kaikkia suomalaisia ja venäläisiä varten (myös Suomesta kiinnostuneille venäläisille). 14 % vastasi Suomi-Venäjä-Seuran olevan Suomessa asuville venäläisille ja Venäjstä kiinnostuneiden järjestö. Yhtä suuri osa uskoi seuran olevan tarkoitettu ainoastaan Suomessa asuville venäläisille. 7 % näki seuran olevan tarkoitettu niille ihmisille, joilla on suhteita molempiin maihin tai jotka haluavat parantaa yhteistyötä maiden välillä. 3 % vastaajista oli sitä mieltä, että Suomi-Venäjä-Seura on ainoastaan suomenvenäläisten tai venäjänsuomalaisten seura. 3 % uskoi sen olevan vain venäläisille tarkoitettu ja yhtä moni ajatteli sen olevan lähinnä keski-ikäisten järjestö. Viimeinen kymmenesosa ajatteli seuran olevan joko matkailijoille, kommunisteille, yrityksille, inkeriläisille paluumuuttajille, karjalan evakoille tai henkilöille, joilla on sukulaisia molemmissa maissa. Vastaajista noin yhdellä kolmasosalla oli vääränlainen mielikuva seuran toiminnasta.

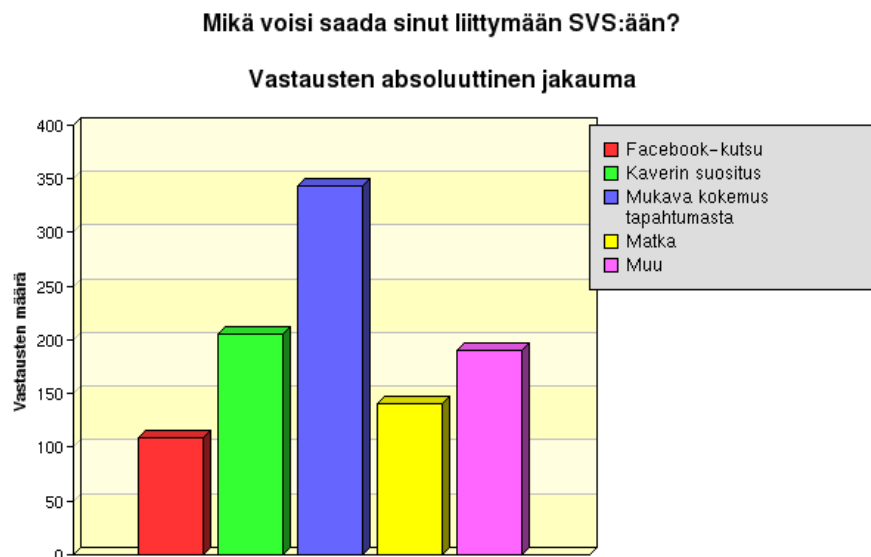
Kysymykseen ”Minkälaiseen Suomi-Venäjä-Seuran toimintaan lähtisit mukaan” vastaajat saivat valita monivalintavaihtoehtoista niin monta kuin halusivat, kysymykseen oli myös pakollista vastata. Kiinnostavia toimintoja määriteltiin yhteensä 2072. Suurin osa eli noin neljäsosa vastaajista lähtisi mielellään teemamatkalle Venäjälle. Seuraavaksi kiinnostavimpia Suomi-Venäjä-Seuran toimintoja olivat kielikurssi Venäjällä (16 %), elokuva- tai teatteriesitys (15 %), ruokakurssi (14 %) ja konsertti (11 %). Vähiten vastaajia kiinnosti koulutus (7 %) (viestintäkoulutus, matkanjärjestämiskoulutus tai tapahtumajärjestäjän koulutus) luento- tai keskustelutilaisuus (5 %) sekä myyjäiset (5 %).

KUVA 13. Vastaajien kiinnostus Suomi-Venäjät-Seuran eri toimintoja kohtaan (n = 2072).

Konsertti, ruokakurssi ja kielikurssi olivat yhtä suosittuja miesten ja naisten keskuudessa. Naiset olivat pienin eroin kiinnostuneempia myyjäisistä, teemamatkasta ja elokuva- tai teatteriesityksistä. Miesten osuudet olivat suurempia luento- tai keskustelutilaisuuden sekä koulutuksen suhteen.

Seuraavassa kysymyksessä kaikkien vastaajien tuli valita monivalintavaihtoehdoista yksi asia, mikä voisi saada heidät liittymään seuraan. Vastaajista 35 % voisi liittyä seuraan, mikäli heillä olisi jokin mukava kokemus jostakin seuran tapahtumasta. Kaverin suoritus vaikuttaisi 21 % osallistumiseen. 19 % vastasi muu, mikä voi tässä yhteydessä tarkoittaa myös sitä, ettei mikään saisi henkilöä liittymään seuraan. Matka voisi vaikuttaa 14 % ja Facebook-kutsu 11 % jäsenyyteen.

KUVA 14. Suomi-Venäjä-Seuran liittymiseen vaikuttavat tekijät henkilömäärittäin (n = 989).

8 Tutkimusanalyysi

8.1 Järjestöinnostuneisuus

Tutkimuksen tarkoitus oli kartoittaa suomalaisten ammattikorkeakouluopiskelijoiden suhtautumista vapaa-ajan järjestötoimintaan, venäläisyyteen ja Suomi-Venäjä-Seuraan.

Uusien harrastusten aktiivinen etsiminen ei ollut kovinkaan yleistä opiskelijoiden keskuudessa, mutta silti yleisempää kuin se, että uusia harrastuksia ei lainkaan etsitä. Jopa yli kolme neljäsosaa opiskelijoista kertoi etsivänsä harrastuksia satunnaisesti.

Järjestöön kuulumista mitattaessa tulokset olivat melko samansuuntaisia aiempien tutkimustulosten kanssa. 63 % opiskelijoista ei kuulu mihinkään järjestöön. Nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan (Myllyniemi 2009, 169) 55 % 10 - 29-vuotiaista suomalaisnuorista ei kuulu mihinkään järjestöön. Viikoittain eli yli kolme kertaa kuukaudessa järjestötoimintaan osallistui tämän tutkimuksen mukaan noin joka kahdeksas henkilö. Vapaa-aikatutkimuksen mukaan viikoittain järjestötoiminnassa on mukana noin joka viides henkilö, mutta konkreettiseen toimintaan viikoittain osallistuu ainoastaan joka seitsemäs henkilö. Tämän tutkimuksen mukaan järjestötoimintaa osallistuminen on siis hyvin vähäistä. Noin 80 % opiskelijoista ei koskaan osallistu jonkin järjestön toimintaan tai osallistuu siihen harvemmin kuin joka kuukausi. Miehet osallistuivat naisia aktiivisemmin järjestötoimintaan niin vapaa-aikatutkimuksen kuin tämänkin tutkimuksen mukaan.

Opiskelijat kuuluivat järjestöistä eniten ammattiliittoihin, urheiluseuroihin sekä erilaisiin harrasteseuroihin. Useat suositut harrasteseurat olivat urheilu- ja liikuntajärjestöjä, kuten ratsastus ja erilaiset kamppailu- ja itsepuolustuslajit. Näyttäisi siis siltä, että urheiluseurojen jäsenyys on kaikkein yleisin jäsenyys opiskelijoiden keskuudessa. Ammattiliittojen suosio saattaa perustua siihen, että useilla ammattiliitoilla on ilmainen opiskelijajäsenyys opiskelijoille. ISSP:n vapaa-aikatutkimuksen tulokset ovat yhdenmukaisia tämän tutkimuksen mukaan. Sen mukaan suomalaiset osallistuvat liikunta- ja urheilujärjestöjen toimintaan useammin kuin muiden järjestöjen toimintaan. ISSP:n tutkimuksen mukaan urheilujärjestöjen toimintaan osallistuu viikoittain reilu kymmenesosa suomalaisista. Opiskelijajärjestöihin kuului tutkimuksen mukaan vain noin kahdeksas henkilö, vaikka todellisuudessa määrä on huomattavasti suurempi. Laureamkoon kuuluu Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan (2010) sivujen mukaan noin 3000 henkilöä, eli joka kolmas opiskelija. Todennäköisesti Laurean opiskelijat eivät osanneet määritellä Laureamkoa järjestöksi, sillä liittyminen tapahtuu automaattisesti esimerkiksi opiskelijakortin tilaamisen yhteydessä.

Urheiluseurojen ylivoimaiseen suosioon viittaa se, että opiskelijat ovat kaikista kiinnostuneimpia urheiluseuroista, sen lisäksi, että myös kuuluvat niihin. Urheiluseurojen lisäksi opiskelijoita kiinnostivat opiskelijayhteisöt ja ammattiyhdistykset. Ystävyysseuroista oli kiinnostunut vain joka kahdeskymmenes vastaaja. Toisaalta kulttuurijärjestöistä (jollainen Suomi-Venäjä-Seurakin omalla tavallaan on) on kiinnostunut jopa joka yhdeksäs vastaaja. Kiinnostus poliittisia järjestöjä kohtaan oli hyvin vähäinen, vain joka kolmaskymmeneskolmas henkilö osoitti olevansa niistä kiinnostunut. Miesten kiinnostus urheiluseuroja kohtaan oli huomattavasti naisia suurempi. Myös poliittisista järjestöistä miehet olivat naisia kiinnostuneempia. Naisten kiinnostus esimerkiksi ihmisoikeus- ja ympäristöjärjestöjä sekä ystävyysseuroja kohtaan oli miehiä suurempi.

8.2 Mielikuvat venäläisyydestä

Lähes joka toinen vastaaja haluaisi matkustaa Venäjälle mielellään tai todella mielellään. Joka kuudes henkilö ei haluaisi matkustaa Venäjälle. Miesten asenteet olivat Venäjälle matkustamisen suhteen myönteisempiä kuin naisten. Yli kaksi kolmasosaa (71 %) ei ollut käynyt koskaan Venäjällä. Reilu kolmasosa vastaajista ei ollut kiinnostunut venäjän kielestä. Neljäsosa oli melko paljon tai todella paljon kiinnostunut venäjän kielestä ja suurin osa (45 %) hienman kiinnostuneita. Yleinen näkemys oli, että Venäjän matkan haluttiin olevan kulttuurimatka Pietariin tai Moskovaan, jonka aikana voisi katsella nähtävyyksiä. Matkan haluttiin olevan edullinen ja turvallinen.

Mielikuvat venäläisistä ihmisistä poikkesivat paljon toisistaan. Keskiarvollisesti asenteet olivat neutraaleja, mutta yksilöiden kohdalla erot olivat todella suuria. Joka kahdeskymmenes vastaaja määritteli venäläiset ihmiset tavalliseksi ihmisiksi sekä yksilöiksi, joita ei voi kuvailla yleistäen. Muiden vastaajien kohdalla vastaukset olivat melko tunnelatautuneita ja värittyneitä.

Opiskelijat määrittelivät venäläiset ylimielisiksi tai ylpeiksi ja ystävällisiksi. Ylimielisyys ja ylpeys mainittiin hieman ystävällisyyttä useammin, molemmat mainitsivat noin reilu 7 % vastaajista, eli joka neljästoista vastaaja. Positiivisia usein toistuneita luonteenkuvaileja olivat mukavuus, puheliaisuus, vieraanvaraisuus, avoimuus, iloisuus, yhteisöllisyys ja läheisistä välittäminen sekä sosiaalisuus. Negatiivisia eniten toistuneita luonteenkuvaileja olivat röyhkeys, tylyys ja töykeys, sisäänpäin suuntautuneisuus sekä varauksellisuus, itsekeskeisyys, epäluotettavuus, kielitaidottomuus, epäkohteliaisuus ja huonokäyttöisyys sekä kierous ja viekkaus. Toistuvasti mainittiin venäläisten olevan omanarvontuntoisia ja itsetietoisia, sekä köyhiä tai rikkaita (maan suuret elintasoerot). Venäläisten naisten ulkonäköön kiinnitettiin paljon huomiota (Kolmanneksi mainituin asia ylimielisyyden ja ystävällisyyden jälkeen). Naiset nähtiin naisellisina ja huoliteltuina, toisten mielestä kauniina, toisten mielestä ylilaitettuina. Venäläisiin miehiin suhtauduttiin hieman naisia kriittisemmin. Heidän ajateltiin suhtautuvan naisia kohtaan hieman sovinnollisesti sekä olevan melko epäluotettavia, rahakkaita ja mahakkaita. Tutkimuksen tulosta kuvaa hyvin vastausten ristiriitaisuus. Tämä tukee hyvin muita tutkimuksia, joiden mukaan venäläiset on kautta aikojen nähty hyvin ristiriitaisina henkilöinä.

Henkilöt, jotka olivat asuneet Itä- tai Kaakkois-Suomessa lähellä Venäjän rajaa sekä ne henkilöt, jotka olivat toimineet asiakaspalvelijoina venäläisille turisteille, olivat kaikista negatiivisimmin asennoituneita venäläisiä kohtaan. Sekä asiakaspalvelijat että Venäjän rajalla asuneet henkilöt lähes kaikki sanoivat tuntevansa venäläisen ihmisen. Turistien ajateltiin olevan rikkaita, röyhkeitä, ylemmydentuntoisia, tylyjä, vaativia ja kielitaidottomia. Venäläiset nähtiin asiakkaina erityisesti röyhkeinä, kielitaidottomina sekä epärehellisinä. Kolme neljäsosaa asiakaspalvelijoista kuvasi venäläisiä negatiivisesti. Venäjän rajaa lähellä asuvista lähes 90 % ajatteli venäläisten olevan huonokäyttöisiä. Muun muassa itsekkyytensä ja epäystävällisyytensä mainittiin toistuvasti. Yleisesti turisteihin suhtauduttiin selvästi kielteisemmin kuin Suomessa asuviin tai Venäjällä asuviin venäläisiin. Myös rikkaat venäläiset koettiin muita röyhkeämpinä ja ylimielisinä.

Mediasta mielikuvansa rakentaneet ajattelivat edellisiä ryhmiä moninaisemmin venäläisistä ihmisistä. Yhden henkilön vastaus piti lähes poikkeuksetta mukanaan niin positiiviseksi kuin negatiiviseksi luokiteltavia vastauksia. Heistä noin puolet vastasi tuntevansa venäläisen ihmisen. Media loi mielikuvaa esimerkiksi elintasoeroista ja korruptoituneisuudesta. Niistä henkilöistä, jotka eivät tunteneet venäläisiä ihmisiä, puolet kuvaili heidän myönteisiä puoliaan,

puolet negatiivisia piirteitään. Vastausten kuvaukset poikkesivat paljon toisistaan. Mainittuja kuvauksia olivat esimerkiksi itsevarmuus ja ylpeys venäläisyydestä, varauksellisuus, tinkimättömyys, opportunisti, arveluttavuus, koppavuus, huolettomuus, ystävällisyys ja sosiaalisuus. Näkemykset olivat selkeästi joko puolesta tai vastaan. Niiden keskuudessa, jotka olivat matkustaneet Venäjällä, asenteet olivat myönteisiä (75 %). Tämä tukee muita tutkimuksia siitä, että matkustaminen voi parantaa ennakkoluuloja. Ystävällisyys mainittiin jopa puolessa vastauksista. Myös avoimuus ja puheliasuus toistuivat vastauksissa. Toisaalta venäläinen palvelukulttuuri vaikutti mielikuviin niin, että osa vastasi Venäjällä matkustaneista kertoi venäläisten olevan epäkohteliaita ja epäystävällisiä.

Ne Suomen kansalaiset, joiden perheeseen kuului venäläisiä ihmisiä (sukulaiset tai läheisen henkilön sukulaiset), tai jotka muuten tunsivat useita venäläisiä ihmisiä, näkivät venäläiset hyvin positiivisessa valossa. Luonnekuvailut olivat tarkempia ja moniulotteisempia kuin muissa mainituissa ryhmissä. Kaikissa vastauksissa kuvailtiin venäläisiä positiivisin luonteenpiirtein. Toisaalta vastaukset olivat kaikista realistisimpia, sillä yleensä niissä mainittiin myös jokin kriittinen piirre venäläisistä ihmisistä. Venäläiset nähtiin eläväisinä, taiteellisina, ystävällisinä, mukavina ja kohteliaina. Heidän sanottiin olevan tavallisia ihmisiä, joskin temperamenttisiä, rasistisia ja kulttuurisidonnaisia ihmisiä. Venäläisistä todettiin myös, että he ovat arvaamattomia mutta suurisydämiä tai osa avoimia ja ystävällisiä ja jotkut koppavia ja itserakkaita, siis aivan tavallisia ihmisiä.

Se, mihin mielikuvat venäläisistä perustuvat on hankala määritellä. Yleisin vastaus oli, että yleiseen kokemukseen. Yleinen kokemus viittaa lähinnä kaikkeen siihen, mihin näkemysten on aiempienkin tutkimusten mukaan todettu perustuvan eli mediaan, huhupuheisiin ja kontakteihin venäläisten kanssa. Venäläisten ulkonäkö ja käyttäytyminen kaduilla, julkisissa tiloissa ja asiakaspalvelutilanteissa Suomessa vaikuttaa paljon mielikuviimme, sillä harva on todella käynyt Venäjällä. On huolestuttavaa, että mielikuvat venäläisistä perustuvat ainoastaan Suomessa asuviin ja matkustaviin venäläisiin. Suomessa asuvia venäläisiä kohtaan asenteet vaikuttavat olevan suhteellisen hyviä, mutta matkailijoita kohtaan todella huonoja. Tämän tutkimuksen mukaan median osittain kielteinen kuva venäläisistä ei vaikuttanut opiskelijoiden asenteisiin negatiivisesti.

Se, tuntee henkilö venäläisen ihmisen, ei tässä tutkimuksessa näyttänyt vaikuttavan siihen, mitä henkilö venäläisistä ajattelee. Yli kaksi kolmasosaa vastaajista sanoi tuntevansa venäläisen ihmisen. Vastaajat saivat siis itse määritellä tuntevatko he vai eivät jonkin henkilön. Tutkijan on mahdotonta määritellä tuntemisen ja tietämisen ero tässä tapauksessa.

8.3 Suomi-Venäjä-Seura

90 % opiskelijoista koki Suomi-Venäjä-Seuran tuntemattomaksi tai melko tuntemattomaksi. Ainoastaan prosentti vastaajista sanoi seuran olevan hyvin tuttu. Lähes puolet vastaajista jätti vastaamatta tai ei tiennyt vastausta kysymykseen, jossa kysyttiin mielikuvia Suomi-Venäjä-Seurasta sekä seuran tarkoituksesta. Niistä, jotka kuvailivat mielikuvaansa seurasta, noin kolmasosalla on vääränlainen mielikuva seuran toiminnasta. Jopa joka seitsemäs uskoi seuran olevan tarkoitettu ainoastaan Suomessa asuville venäläisille. Osa uskoi seuran olevan tarkoitettu venäjänsuomalaisille, inkeriläisille paluumuuttajille, karjalan evakoille, yrityksille, kommunisteille sekä keski-ikänsä ylittäneille henkilöille.

Suomi-Venäjä-Seuran toiminnasta kiinnostavinta oli teemamatka Venäjälle. Joka neljäs oli niistä kiinnostunut. Myös kielikurssi, elokuva- tai teatteriesitys, ruokakurssi ja konsertti kiinnostivat opiskelijoita lähes yhtäläillä. Seuraan liittyttäisiin helpoiten jonkin mukavan seuran järjestämän tapahtuman seurauksena. Ystävienkin vaikutus liittymiseen on suuri.

8.4 Kehitysideoita Suomi-Venäjä-Seuralle

Suomi-Venäjä-Seura on opiskelijoille tuntematon järjestö. Valtaosa opiskelijoista ei osannut määritellä seuran toimintaa oikein, eikä tuntenut ketään seuran jäsentä. Seuran kannattaisikin markkinoida toimintaansa enemmän opiskelijoiden parissa, sillä opiskelijoilla on paljon kontakteja venäläisiin ihmisiin. Tätä ajatusta tukee myös se, että tutkimusten mukaan rasistiset asenteet ovat koulutetuilla ihmisillä vähäisempiä. Mukaan seuran toimintaan olisi mahdollista saada ne henkilöt, joilla ei ole valmiiksi jyrkkiä mielipiteitä venäläisiä kohtaan.

Opiskelijat etsivät uusia harrastuksia satunnaisesti, mutta eivät juuri osallistuneet eri järjestöjen toimintaan, ellei urheiluseuroja lasketa mukaan. Järjestökiinnittyneisyys on tutkimusten mukaan vähentynyt. Mikäli mahdollista, Suomi-Venäjä-Seuran toimintaa voisi uudistaa niin, että sitoutuminen järjestöön olisi nykyistä joustavampaa. Ainakin tapahtumiin osallistuminen olisi tärkeää pystyä pitämään myös jäseneksi kuulumattomien oikeutena.

Tutkimuksen mukaan opiskelijoiden kiinnostus ystävyysseuroja kohtaan on hyvin vähäistä. Tämä saattaa johtua siitä, että ystävyysseurojen toimintaa on opiskelijoiden mielestä vaikea määritellä, ja että sen toimintaan osallistumisen koetaan vaativan jotakin erityistä kiinnikettä ystävyysmaahan. Monien vastanneiden kohdalla Suomi-Venäjä-Seuran uskottiin olevan tarkoitettu vain niille, joilla on erityinen kiinnostus maata kohtaan, tai mahdollisesti sukulaissuhteita toisessa maassa. Kulttuurijärjestöjä kohtaan kiinnostus oli opiskelijoiden keskuudessa kuitenkin suhteellisen voimakasta. Tätä kulttuurista puolta esiin tuomalla liittymisen voisi olla opiskelijoille mielekkäämpää ja luontevampaa.

Elokuva-, teatteri- ja konserttielämykset sekä ruokakurssit olivat matkustamisen ohella seuran toiminnasta kiinnostavimpia. Jatkossa näiden määrää tulisi pyrkiä lisäämään. Tapahtumien markkinointiakin tulisi huomattavasti lisätä. Pelkkä nettimainonta saavuttaa vain tietyn ryhmän nuorista. Esimerkiksi seinäjulisteiden levittäminen on halpaa ja tässä suhteessa ilmeisen kannattavaa, mikäli tietää ne paikat, joissa nuoret ihmiset liikkuvat. Helsingissä on paljon tapahtumia, jotka kilpailevat keskenään vierailijoiden huomiosta. Itse en esimerkiksi nähnyt venäläisen elokuvan festivaalin Kino Lokakuun mainoksia muualla kuin itse tapahtumapaikalla. Tapahtuma oli halpa ja kaikille avoin, mutta silti elokuvakatsomossa oli yli puolet penkeistä vapaana itse siellä käydessäni. Uskon, että tähän on syynä juuri mainonnan puute. Nuoret eivät yksinkertaisesti tiedä näiden tapahtumien olemassaolosta, kuten eivät Suomi-Venäjä-Seurankaan olemassaolosta. Yhteistyötä eri yritysten ja järjestöjen välillä kannattaisi lisätä tunnettuuden lisäämiseksi.

Myönteinen kokemus jostakin kiinnostavasta kulttuuritapahtumasta, jota markkinoitaisiin valamediaassa, voisi saada nuoret liittymään mukaan Suomi-Venäjä-Seuraan. Tämän lisäksi ystävien valinnat vaikuttavat paljon nuorten tekemisiin ja asenteisiin. Poliittisesta suuntautumisesta tai ainakin vahvasti värittyneestä poliittisesta toiminnasta tulisi jatkossakin pyrkiä eroon, ja koittaa näin ollen uudistaa imagoaan opiskelijoiden keskuudessa.

Seuran kannattaa panostaa Venäjän matkoihinsa. Ne kiinnostavat nuoria enemmän kuin seuran muu toiminta. Perinteiset kaupunkimatkat ovat yhä kiinnostavia, kunhan hinta ei ole liian korkea. Sen lisäksi venäjän kielikurssit Venäjällä kiinnostavat opiskelijoita. Tavanomaisempien matkojen ohella olisi hyvä pitää tarjolla muita erikoisempia teemamatkoja. Karjalan alueen matkailua voitaisiin kehittää ja suunnata nuorille, vaikka osana jotakin kiertomatkaa, joka lopulta kohdistuisi johonkin suurempaan kaupunkiin kuten Pietariin. Myös erilaisten liikuntatapahtumien liittäminen Venäjän matkailuun, saattaisi olla kannattavaa. Voisiko seura ajatella järjestävänsä esimerkiksi liikunnallisia harrastematkoja Venäjälle?

Suomi-Venäjä-Seuran kannattaa panostaa viihde-, kulttuuri- ja taide-elämyksiin, mikäli se haluaa nuoria ihmisiä mukaan toimintaan. Venäläisiin kohdistuva jäsenhankintakampanja, ja sen tuloksena lisääntynyt yhteistyö suomalaisten ja venäläisten välillä olisi kannattavaa. Tapahtumien monikulttuurisuus olisi ehdottomasti etu koko seuran toiminnan kannalta, sillä parhaimmillaan sen tuloksena yhteisöllisyys, yhteisymmärrys ja suvaitsevaisuus kasvaisivat, ja seuran toimintaan saataisiin uusia aktiivisia jäseniä uudistamaan seuran toimintaa.

9 Lopuksi

Venäjä on aina ajankohtainen teema meille suomalaisille. Mediasta voi löytää päivittäin uutisia, mielipidekirjoituksia ja artikkeleita erilaisista Venäjään liittyvistä asioista. Aihe on polttava ja herättää paljon tunteita suomalaisissa. Mielenkiintoista materiaalia tähänkin tutkimukseen oli tarjolla enemmän kuin siihen oli resurssien vuoksi mahdollista käyttää.

Venäjä ei todellakaan ole kuin Suomi, se on itse asiassa kaikkea muuta kuin Suomi, mutta silti on olemassa avaimet löytää parempi yhteisymmärrys maiden kesken. Ristiriitaisuuden, ihmettyksen ja jopa inhon tunne kumpuaa tiedon, kontaktien ja ymmärryksen puutteesta. Liikelihoodintä Suomen ja Venäjän välillä on suurta, matkailijoita kulkee meiltä Venäjälle ja Venäjältä meille valtavasti määrin. Pisimmän naapurirajan Suomi jakaa juuri yhdessä Venäjän kanssa. Maantieteellisesti maat ovat sidottuja toisiinsa, historiallisestikin ne ovat kokeneet paljon yhdessä. Mielestäni maiden välisen keskinäisten suhteiden ylläpitämisen arvoa ei voi väheksyä.

Opinnäytetyön kirjoittaminen oli haastavaa, mutta erittäin mielenkiintoista. Aihe pysyi loppuun asti erittäin läheisenä tutkijalle. Uskon, että tulokset ovat luotettavia ja myös yleistettäviä. Tämän todistaa se, että tulokset ovat yhdenmukaisia aikaisempien tutkimustuloksien kanssa. Mikäli tutkimuskyselyn voisi uusida, sen rakenteeseen kannattaisi kuitenkin tehdä paljon muutoksia. Tästä huolimatta tutkimus on onnistunut, sillä siinä on tuotettu uutta tietoa nuorten kiinnostuksen kohteista. Täysin vastaavanlaiseen tutkimukseen en ole itse ainakaan vielä törmännyt. Toivottavasti tästä työstä on paljon hyötyä Suomi-Venäjä-Seuralle sen toiminnan kehittämisessä ja suuntaamisessa nuorille.

Lähteet

- Buuri, H. & Ratschinsky, L. 2000. Suomen ja Venäjän väliset kulttuurierot ja niiden vaikutus liike-elämään. 2.painos. Imatra: Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu.
- Hellberg-Hirn, E. 2006. Venäjän symbolit. Teoksessa Vihavainen, T. (toim.) Opas venäläisyyteen. Helsinki: Otava, 137 - 155.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Jaakkola, M. 2009. Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta: asennemuutokset 1987 - 2007. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Jerman, H. 2009. Venäläiset tulivat - Tutkija kohtaa median kuvan maahanmuuttajista. Teoksessa Keskinen, S., Rastas, A. & Tuori, S. (toim.) En ole rasisti mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä. Tampere: Vastapaino, 97 - 104.
- Joronen, M. & Salonen, A. 2006. Määritelmät keskeisille käsitteille. Teoksessa Salonen, A. & Villa, S. Rasismi ja etninen syrjintä Suomessa 2005. Helsinki; Ihmisoikeusliitto, 15 - 21.
- Juvonen, S-M. 2006. Aktiivista kansalaisuutta kansainvälisellä tasolla. Teoksessa Laitinen, H. (toim.) Tule mukaan: Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. Helsinki: humanistinen ammattikorkeakoulu. 77 - 83.
- Laitinen, H. 2006. Osallistumisen merkitykset ja mahdollisuudet järjestötoiminnassa. Teoksessa Laitinen, H. (toim.) Tule mukaan : Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. Helsinki: humanistinen ammattikorkeakoulu. 85 - 94.
- Latischeva, I. 2010. Ryssänä Suomessa: Vieras väärästä maasta. Suomentaja Murtto, M. Keuruu: Otava.
- Liebkind, K. 2001. Monikulttuurisuus on tulevaisuutta. Teoksessa Liebkind, K. (toim.) Monikulttuurinen Suomi: Etniset suhteet tutkimuksen valossa. 2.painos. Helsinki: Gaudeamus. 171 - 182.
- Liebkind, K. & McAlister, A. 2001. Suomalaisnuorten asenteisiin voidaan vaikuttaa. Teoksessa Liebkind, K. (toim.) Monikulttuurinen Suomi: Etniset suhteet tutkimuksen valossa. 2.painos. Helsinki: Gaudeamus. 158 - 167.
- Mustajoki, A. 2006. Kiehtova ja pelottava venäjän kieli. Teoksessa Vihavainen, T. (toim.) Opas venäläisyyteen. Helsinki: Otava. 22 - 44.
- Mustajoki, A. & Protassova, E. 2009. Suomalais-venäläisiä (epä)vastaavuuksia. Teoksessa Iljuha, O., Tsamutali, A. & Vihavainen, T. (toim.) Monikasvoinen Suomi: Venäläisten mielikuvia Suomesta ja suomalaisista. Helsinki: Edita, 394 - 414.
- Myllyniemi, S. 2009. Aika Vapaalla: Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Opetusministeriö.
- Niemi, L. & Renvall, O. 2006. Projektina aktiivisen nuorisotoiminnan käynnistäminen. Teoksessa Laitinen, H. (toim.) Tule mukaan : Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä. Helsinki : humanistinen ammattikorkeakoulu. 107 - 118.
- Obolgoviani, V. 2009. Venäläistä sykettä Helsingin yössä. Venäjän aika 4/2009, 21.
- Parikka, O. 2007. Äiti-Venäjän aapinen. Jyväskylä: Atena.

Rastas, A. 2005. Rasismi. Teoksessa Rastas, A., Huttunen, L. & Löytty, O. (toim.) Suomalainen vieraskirja: Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino, 69 - 102.

Seppänen, E. 2002. Avaran sielun anarkia: Voiko venäläisyyttä ymmärtää? Helsinki: Tammi.

Suomi - Ei hassumpi naapuri. Venäjän aika 4/2009, 70.

Talvitie, H. 2005. Venäjä kokemuksena. Teoksessa Ruuskanen, T. (toim.) Venäjän seurassa. 2. painos. Oulu: Suomi-Venäjä-Seuran Pohjois-Suomen piirijärjestö, 9 - 15.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vihavainen, T. 2004a. Hoidettu mielipide. Teoksessa Vihavainen, T. (toim.) Venäjän kahdet kasvot: Venäjä-kuva suomalaisen identiteetin rakennuskivenä. Helsinki: Edita, 331 - 355.

Vihavainen, T. 2004b. Muuttuva menneisyys - purkaantuva viholliskuva ja historiankirjoitus. Teoksessa Vihavainen, T. (toim.) Venäjän kahdet kasvot: Venäjä-kuva suomalaisen identiteetin rakennuskivenä. Helsinki: Edita, 394 - 410.

Vihavainen, T. 2006. Venäjän maa. Teoksessa Vihavainen, T. (toim.) Opas venäläisyyteen. Helsinki: Otava. 9 - 21.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa: määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Vituhnovskaja, M. 2006. Kansanperinne. Teoksessa Vihavainen, T. (toim.) Opas venäläisyyteen. Helsinki: Otava. 70 - 92.

Zacheus, T. 2008. Suomalaiset ja vapaa-aika. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto.

Sähköiset lähteet

Alanen, A. 2009. Suomessa jo 50 000 venäjänkielistä. Tilastokeskus. Viitattu 12.8.2010. http://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-09-08_005.html?s=0

Gunn, R. 2009. Ystävyysseurat ovat laiminlyöty voimavara. Viitattu 5.8.2010. <http://www.mitasuomion.fi/swe/Dagens-sikt/Ystavysseurat-ovat-laiminlyoty-voimavara>

Laurea-ammattikorkeakoulu. 2010. Laurea fakta 2010-2011. Viitattu 28.9.2010. http://markkinointi.laurea.fi/esitteet/Laurea_fakta_2010_2011.pdf

Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta. 2010. Viitattu 17.10.2010. <http://www.laureamko.fi/laureamko/>

Nieminen, M. 2004. Siirtolaisuus, kuka on ulkomaalainen? Tilastokeskus. Viitattu 12.8.2010. http://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_06_04_nieminen.html

SNS-seura. Veteraanien perintö-isänmaa Suomi 2002. Viitattu 10.8.2010. http://www.veteraanienperinto.fi/suomi/t_pankki/ryhmat/sns.htm

Suomi-Neuvostoliitto-Seura. 2010. Viitattu 10.8.2010. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Suomi-Neuvostoliitto-Seura>

Suomi-Venäjä-Seura. 2010. Viitattu 15.9.2010. <http://www.venajaseura.com/>

Suomi-Venäjä-Seuran toimintastrategia 2008-2011. 2007. Viitattu 9.8.2010. <http://www.venajaseura.com/?sc=4902&sc2=5060>

Suomi-Venäjä-Seuran toimintasuunnitelma 2010. 2009. Suomi-Venäjä-Seura. Viitattu 10.8.2010. <http://www.venajaseura.com/?sc=4902&sc2=5060>

Venäjänkielisten asukkaiden määrät suhteessa ruotsinkielisiin kunnittain 2008. Tilastokeskus. 2009. Viitattu 18.10.2010. http://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-09-08_005.html?s=0

Kuvat

Kuva 1: Venäjänkielisten asukkaiden määrät suhteessa ruotsinkielisiin kunnittain 2008 ...18

Liitteet

Liite 1. Tutkimuskysely 54

Tutkimuskysely

Vapaa-aika

Etsitkö uusia harrastuksia? En koskaan, satunnaisesti, melko usein, jatkuvasti

Järjestötoiminta

Kuinka usein osallistut jonkin järjestön/seuran/kerhon toimintaan? En koskaan, silloin tällöin, 1-3 kertaa kuukaudessa, useammin

Mihin järjestöön/järjestöihin kuulut?

Minkälaisista järjestöistä/seuroista olet kiinnostunut?

Kulttuurijärjestöt

Urheiluseurat

Uskonnolliset järjestöt

Poliittiset järjestöt

Ystävyyssurat

Opiskelijayhteisöt

Ympäristöjärjestöt

Ihmisoikeusjärjestöt

Ammattiyhdistykset

Muut

Venäjä

Oletko käynyt Venäjällä? En koskaan, kerran, 2-4 kertaa, useamman kerran

Haluaisitko matkustaa Venäjälle? En, ehkä, mielelläni, todella mielelläni

Kiinnostaako sinua venäjänkieli? Ei lainkaan, hieman, melko paljon, todella paljon

Millainen matka saisi sinut lähtemään Venäjälle?

Millaisia venäläiset mielestäsi ovat? Kuvaile muutamalla sanalla.

Osaatko kuvailla mihin ajatuksesi perustuu?

Tunnetko ketään venäläistä ihmistä?

Suomi-Venäjä-Seura

Kuinka tuttu Suomi-Venäjä-Seura sinulle on? Täysin tuntematon, melko tuntematon, hieman tuttu, hyvin tuttu

Tunnetko ketään kyseisen seuran jäsentä? En ketään, mahdollisesti tunnen, tunnen pari ihmistä, tuttavapiiriini kuuluu useita seuran jäseniä

Mikä on mielikuvasi Suomi-Venäjä-Seurasta? Kenelle seura on mielestäsi tarkoitettu?

Minkälaiseen Suomi-Venäjä-Seuran toimintaan lähtisit mukaan?

Luento- tai keskustelutilaisuus

Kielikurssi Venäjällä

Konsertti

Elokuva- tai teatteriesitys

Ruokakurssi

Teemamatka Venäjälle

Myyjäiset

Koulutus

(esim. viestintäkoulutus, matkanjärjestämiskoulutus tai tapahtumajärjestäjän koulutus)

Mikä voisi saada sinut liittymään Suomi-Venäjä-Seuraan? Facebook-kutsu, kaverin suositus, mukava kokemus tapahtumasta, matka, muu

Henkilötiedot

Nainen, Mies

Ikä

Alle 25-vuotias tai 25-vuotias, Yli 25-vuotias

Koulutusohjelma _____

Kansallisuus _____

Yhteystiedot _____

Kiitos vastauksestasi!